

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, VASARNAP 1922. november 12.

309. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétén dében
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-1

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A destra!

A fascizmusnak nem ez a jel-szava, de ez az értelme és jelentősége. Jobb felé. Klerikális, militarista, nacionalista, imperialista célok felé. Az erőszak, a reakció, az „újjaéledt nemzeti öntudat”, az elvakult gyűlölet, a részeg, romboló indulat felé. A háború felé.

A destra! Ez a jelszó már régebbi és nem is olasz nyelven hangzott el először, miképpen a fascizmus sem első jelensége a társadalmak jobb felé tolódásának. A legutóbbi forradalmak óta majdnem minden országban találhatunk jelenségeket, melyek jobbra akarják irányítani Európa történelmét. A sinn fein kérdés, a poinearé-izmus, a junker törekvések és politikai gyilkosságok, a magyar ébredők uralma, Kemal-pasa győzelme mindmegannyi pont, melyekből biztosan meghatározható az európai politika irányának útja és iránya. Az inga tagadhatatlanul jobb felé megy már évek óta s a fascizmus csak egy feltűnőbb lendület volt, mely azonban még közel sem jelzi a jobbra lendülés végső, legmagasabb pontját. Az inga még tovább fog emelkedni a jobboldal szörnyű szélsőségei, végzetes vége felé.

Kant úgy hitte, hogy erős nemzeti egységek fogják meghozni az örök békét. Ma be kell látnunk ennek az elgondolásnak hibás és irreális voltát. Az erős nemzeti egységek az örök háborút teremtik meg. Az erős nemzeti egységek mindig erőszakosak, hódító vágyúak, minden nemzet a magáébrándjait és igazságait akarja megvalósítani és „annyi nemzeti igazságot talál az ember, ahány nemzetet” — mondja Barbusse. Néhány hónap előtt már megírtuk e helyen, hogy jelenleg a társadalmakban centrifugális erők működnek, melyek körülbelül egyet jelentenek a jobbra lendüléssel. Az igazság, a nagy egységesítő eszmék széjjeldarabolódnak, elszakadnak, különválási, függetlenítési és úgynevezett nemzeti törekvések buzognak fel a legkisebb népcsoportban is, a határokat a gyűlölet bátyaival erősítik meg és a nemzetköziség fogalma, a világállam álma bűn, gonoszság és öröklet lesz.

Jobbra megyünk — és ez egyúttal azt is jelenti, hogy távolodunk a tiszta álmoktól, a magas eszményektől, a csillogó utópikáidélihábjaitól. Jobb felé megyünk, a duzzadó sóván törekvések, a papoktól megszentsélt gyűlölet, az állatiaság véres förtelmei felé. A rombolás, a mérészár, az éhezés, a nyomor, a társadalmi össze-

szemelés felé. A végleges elszármulás, a kinlódó, köhögős kinulás felé.

Lehet, hogy az elindult ingamég előbb megáll és visszalendül, de az is lehet, hogy száled, iramfél fekevesztetten és egyszer csak kipattan a sarkából. A tömegek nem gondolkoznak, itélet és előrelátás nélkül rohannak szónokok, kalandok, jelszavak, szuggesszív erők után és tehetetlenségük, értelmetlenségük nem állítja őket meg a meredély szélén, hanem tovább lendülnek az erőnyibe, a halálba, a mindent elnyelő semmiségbe. Nehéz itt érvet, féket, akadályt találni és lehetetlen visszafordítani az elindult tehetetlenséget. Az ostoba és elégedetlen tömegeknek kábítószert kell s a legolcsóbb és legmegbízhatóbb kábítószerek között ott találjuk a nemzeti érzésre való gögös hivatkozt, a más nyelven beszézők gyűlöletét, a bosszúra, harcra, megtorlásra való izgatóst. A mindennap nyöszörgős panaszaikat leg-

jobb egy harosró jelszóval tukiebalni: A destra!

Es hiába szólnánk szeliden, szomoruan, kérielve és meggyőzően: ó, álljunk meg és szeressük egymást! — nevetés bugyborékolna fel a szavainkra. Hiába beszélünk közös, szent érdekekről, egyenlőségről, emberiségről, testvériségről — a tömeg csak rohan és letapos minden igaz, nagyszerű, emberi érzést és gondolatot, mint kerge csorda a mező szárszorszépeit. Hiába minden ellenszegülésünk: mi is sodródunk tovább a tömeggel, a titokzatos erőkkel, a zavaroslejtű üvöltökkel, a csorda rossz-szaga árjával. De vakok szeretnénk lenni mint a kintornás koldus, hogy ne lássuk a szakadék ajult ásitását, hitetlenek szeretnénk lenni, mint Dante lángsírban nyögő eretnekei, hogy ne higgyük a legcsufabb romlást, multunk, munkánk és mámorunk tövöltös, vonagló, genyszragu halódását.

Sz. K

Ujabb jogfosztás terve

a nemzeti kisebbségek választójoga ellen

Meghosszabbítják az optálási határidőt? — Szokics képviselő javaslata az állampolgársági törvény tárgyalásánál

Tegnap megírtuk, hogy a törvényhozó bizottság megfelelő albizottsága egyet en ülésben letárgyalta és e fogad a kormány javaslatát az állampolgársági törvényről. Mint a Pravda jelenti, Szokics Manojlo képviselő, a Pravda főszerkesztője a tárgyalás folyamán javaslatot nyújtott be, hogy

a törvény tüzzön ki újabb optálási határidőt azoknak a polároknak, akik nemzeti államok állampolgárai akarnak lenni.

Az albizottság nem döntött a javaslat fölött, hanem bevárja a kormány álláspontjának közlését és azután újabb ülést tart ennek és még néhány más indítványnak a letárgyalására.

Nem hallgathatjuk el, hogy a legnagyobb gyanakvással nézünk ennek az indítványnak sorsa felé.

Még a választói törvényjavaslat tárgyalásánál, mikor először került föl bizonyos parlamenti körökben a nemzetiségi kisebbségek kizárása a választójoghól és az akkori belügyminiszter, Marinkovic Voia, a demokratapártban kijelentette, hogy a törvény szövegét nem lehet a nemzetiségek választójoga ellen magyarázni, néhány beavatott politikus kijelentette a Bácsmegeyi Napló munkatársa előtt, hogy mivel ez a kísérlet nem sikerült, a nemzeti kiseb-

bségek választójogának ellenségei az állampolgársági törvény tárgyalása alkalmával fogják megkérdőrelni olyan szakasz becsapásását, amely módot fog nyújtani arra, hogy a választójogból kizárják a nemzetiségeket.

Az események megmutatták, hogy a belügyminiszteri nyilatkozat dacára is bizalmas rendelet megfoszthatja a kisebbségeket alapvető állampolgári joguktól. A Magyar Párt megkezdett akciója az utóbbi napokban olyan eredményeket mutatott föl, amelyek már azzal a halvány reménnyel kecsegtettek, hogy a parlament jóvá fogja tenni a bizalmas rendelet jogfosztását.

Talán ez késztette a kisebbségek választójogának konok ellenzót arra, hogy a mar-mar felelőshe merült érvel az állampolgársági törvény körüli mesterkedéssel szembe.

Nem tudjuk, tud-e Szokics M. Manojlo demokratá képviselő és főszerkesztő ezekről a tervekről. Eddigi közéleti szereplésében mindig valóban demokratikus érzelmű politikusnak mutatkozott. Talán ezúttal csak eszköz azoknak a kezében, akik néhány boszniai munkáltatás vités állampolgárságának kérdését fölhasználva, beugratják ennek a kételi indítványnak a megtételére. Mert tud-

nia kell, hogy az indítvány elfogadásával és törvényerőre emelésével megint alkalom fog nyitni arra, hogy az SHS. állam polgárainak százezreit továbbra is bizonytalan-ságban tartásák állampolgárságuk felől és elűssék őket legelőkelőbb polgári és politikai jogaitól.

Meggondolási időt adnak György királyfinak

Egyelőre nem ül össze a koronatanács

Beogradból jelentik: Az udvarban szombaton délután a király részvételével szűkebb tanácskozás volt, amelyen György herceg ügyéről tárgyaltak, különösen a koronatanács összehívásának kérdéséről. Elhatározták, hogy még további közvetítő kísérleteket tesznek, hogy a herceg és az udvar közötti ellentéteket békésen rendezhessék. Éppen ezért az udvarhoz közelálló körökben azt hiszik, hogy egyelőre a koronatanács összehívása nem is várható.

Ugyanebben az ügyben Pasics miniszterelnök is megjelent audiencián az udvarban, amely mindössze öt percig tartott.

A horvát blokk előőrsei Beogradban

Laginja volt horvát bñ tárgyalásokat kezd a beográdi politikusokkal

Beogradból jelentik: Szombaton Beogradba érkezett Laginja dr. volt horvát ban, a horvát egységes párt tagja. Laginja érintkezésbe fog lépni az egyes politikai csoportokkal. Tudvalevő, hogy a horvát blokkban épen az egység pártiak azok, akik leginkább hajlanak a parlamenti munkában való részvétel mellett, azért Laginja érkezésének politikai körökben nagy jelentőséget tanusítanak.

A „Novosti” értesülése szerint vasárnap vagy hétfőn érkezik meg Beogradba Lorkovics Iván Radics-párti képviselő is és ő is érintkezésbe fog lépni az ellenzékkel.

Mint Zagrebből jelentik, azok a hírek, hogy a horvát blokk tíz, a Radics pártához tartozó tagja Beogradba utazik az eskü letételére, nem nélkülöznek minden alapot. A blokk valóban elhatározta ennek a tíz tugu csoportnak Beogradba küldését, de egyelőre csak Lorkovicsot küldték előre a helyzett tanulmányozására.

Lorkovics rövidesen vissza is fog térni Zagrebba és az ő jelentése alapján hozza majd meg a blokk intéző bizottsága végleges határozatot.

A horvát blokk passzivitásának feladása élénken foglalkoztatja

ugy a beogradi, mint a zagrebi politikai közvéleményt. A blokk már megkezdte a horvát közvélemény előkészítését a nagy eseményre és lapjai útján állandóan perfratálja a kérdést.

Az „Obzor” pénteki számában hosszú vezércikkben foglalkozik a passzivitás esetleges feladásának jelentőségével és arra mutat rá, hogy a parlamentbe való bevonulás nemcsak az ellenzék erősítését fogja jelenteni és nem csak az a célja, hogy a kormányt momentán megbuktassa. Az „Obzor” szerint az egész belpolitikai irányzat megváltoztatását fogja jelenteni a horvát képviselők megjelenése a parlamentben.

Más hírek szerint nem is fog az egész horvát blokk Beogradba menni, mert a frankisták nem hajlandók erre és ezért valószínűleg maga Rad és is néhány hívével együtt szintén Zagrebbe fog maradni, hogy a paraszttömegek előtt ellensúlyozhassa a Frank-pártnak ilyen módon növekedhető népszerűségét.

Suboticán is megalakul a magyar politikai menekültek szervezete

A magyar politikai menekültek védelmére kiadott új belügyminiszeri rendelet intézkedéseiről már írtunk. A magyarországi emigránsoknak mozgási szabadságot és szabad letelepedést engedélyező rendelet megérkezett már a hatóságokhoz, így a suboticiai rendőrséghez is, amely már megkezdte a rendelet végrehajtását.

A rendőrség felhívta a Suboticián tartózkodó politikai menekülteket, hogy alakítsák meg itteni szervezeteiket és a tagok szükséges igazoltatása után állítsák ki az előírt új fényképes igazolványokat.

A Suboticián tartózkodó baranyai menekültek, akiknek eddig nem állt módjukban szervezetet alakítani, a legközelebbi napokban össze fogják hívni a baranyai és általában a magyarországi politikai menekülteket, alakuló gyűlésre, amelyen meg fogják alakítani a »Baranyai Menekültek Gazdasági Szervezetének» suboticiai alosztályát.

A szervezet tisztán gazdasági alapokon létesül és célja kizárólag csak a menekültek gazdasági érdekeinek védelme.

Suboticiához hasonlóan, megalakulnak mindenütt a vidéken a menekültszervezetek, az új rendeletben biztosított előnyök biztosítása érdekében.

A topolai záróra

Kilenc órai zárórát rendeltek el a topolai járás területén

Mint Topoláról jelentik, ott az egész járás területén nagy izgalom kelt a topolai fűszolgabíróknak legújabb intézkedése, amellyel a fűszolgabírókhoz tartozó községekben mindenütt elrendelték a kilenc órai zárórát. Este kilenc óra után a topolai járáshoz tartozó községekben sűrűség borul minden keresztúrra és kávéháza és alig jár valaki az utcákon.

A szokatlan intézkedés okaira nézve telefonon kérdést intéztünk Jankulov topolai fűszolgabíróhoz, aki kijelentette, hogy a záróra elrendelése igen fontos oka volt, azonban az a rend felállítására szükséges intézkedés csupán átmeneti jellegű, azt azonban nem hozhatja nyilvánosságra, hogy milyen okok késztették az intézkedés megtételére.

A kilenc órai záróra elrendelése

az egész járás területén mindenestire szokatlan intézkedés akkor, amikor a közállapotok ezt nem követelik meg. Sem Topolán, sem környékén nem fordultak elő olyan esetek, amelyek szükségessé tették volna ezt a Jankulov fűszolgabíró által preventívnek nevezett intézkedést.

Nem tudja a noviszadi ügyvédi kamara, hogy miért haragszik rá a belügyminiszter

Dr. Adamovics István kamarai elnök szerint nincsen konfliktus a kamara és az igazságügyminiszter között

Ismerítettük már a beogradi Pravdanak azt a jelentését, amely szerint az igazságügyminiszter fel akarja oszlatni a noviszadi ügyvédi kamarát. A Bácsmegyei Napló kérdést intézett ebben az ügyben Adamovics István dr. ügyvédhez, a noviszadi ügyvédi kamara elnökéhez, aki a következőket mondotta:

— Egyáltalán nincsen tudomásom arról, hogy a noviszadi ügyvédi kamara konfliktusban állana az igazságügyminiszterrel. Eppen azért a beogradi Pravdanak azt a közlését, hogy az igazságügyminiszter fel akarja oszlatni a noviszadi ügyvédi kamarát, csak légből kapott hírek lehet tekinteni és csak arra a tárgyalásra lehet visszavezetni, a mely az ügyvédi kamara feljelentése folytán, néhány nappal ezelőtt a noviszadi törvényszéken lefolyt. Ugy látszik, hogy egyes köröknek nem tetszik a noviszadi ügyvédi kamara működése és szeretnének ellene hangulatot kelteni. Ismételtem, hogy a legkisebb konfliktus anyaga sincs a kamara és a miniszter között és eddig még kérdést sem intézett a miniszter a kamarához olyan ügyben, a mely esetleg ütköző pontként szolgálna. Egyébként a noviszadi ügyvédi

sem pedig az államérdeknek olyan veszélyeztetésére nem tudunk gondolni, ami ellen hathatós ellenszer a korai záróra.

A topolai járás lakossága, amely a múltban már annyi méltatlanságot szenvedett, megérdemelné, hogy béke életét békésen folytathatná.

kamara teljesen autonóm testület és így nincs a miniszter fejelemi hatáskörének alávetve. A kamara minden egyes végzését az érdekeltek semmitől sem ügyvédi tanácsához felelősséget meg, tehát ez döntésvégző fokon, nem pedig a miniszter. A noviszadi kamaráról törvényt hoztak és mint törvényen alapuló testületet miniszteri rendelettel feloszlatták nem is lehet.

Ami a Pravda cikkének a magyar ügyvédekre vonatkozó részét illeti, arra következőket mondotta dr. Adamovics István:

— Minden ügyvéd, aki konkrét panaszt tett a kamaránál, annak ügyében mindenkor eljárunk. Egyik sem a miniszter, dr. Keceli Mészáros Sándort az ottani hatóság kiutasította. Dr. Keceli hozzánk fordult és mi huszonnégy óra alatt visszavonultuk a kiutasítást végzett. Vegül kijelentette az ügyvédi kamara elnöke, hogy a magyar nemzetiségű ügyvédek részéről dr. Kovács Bódog, a kamara választmányának tagja, aki minden választmányi ülésen részt vesz és ő is igazolni tudja, hogy a kamara minden ügyvéddel szemben nemzetiségre való tekintet nélkül.

A törökök nem tűnnek keresztény lakosságot Kisásziában

Ismét súlyosbodott a keleti helyzet

Londoni jelentések szerint angol politikai körökben a keleti helyzetet egyre súlyosabbnak látják. A külügyminisztériumban állandó permanenciában vannak, a hadügyminisztériumban pedig megbeszélést tartanak esetleges katonai rendszabályok életbe lépéséről.

A péntek esti londoni minisztertanácsban kizárólag a török problémával foglalkoztak. Különösen a törökországi keresztény lakosság üldözése teszi kritikusá a helyzetet.

A törökök több mint egy millió Anatóliában élő keresztény kiutasítását követelik.

Az angorai kormány ragaszkodik ahhoz, hogy 12.000 keresztény árva, valamint a görög és örmény lakosság egy hónapban belül elhagyozzék az ország területéről. Ha ez nem történik meg, akkor deportálni fogják őket.

A Fekete tenger partján is egyre tartanak a keresztényüldözések. A 18–45 év közötti férfiak az ország belsejébe szállítják, a többieket kiutasítják. A Konstantinápolyból kiutasított keresztények száma meghaladja a félmilliót.

A szövetséges hatalmak főmegbízottai, Amerika megbízottjával együtt tiltakoztak a keresztény lakosság tömeges kiutasítása ellen és azt követelik, hogy ezt a kérdést tárgyalják a lausannei konferencián.

Harrington tábornok jelentést tett kormányának, hogy a főmegbízottai parancsának a török csendőrség nem engedelmessékedik. Mivel a szövetséges tábornokok nem rendelkeznek csendőrséggel és rendőrséggel, nem urai a helyzetnek. Így nem áll módjukban az ázsiai tömegeknek Konstantinápolyba való beözönlését

megakadályozni, vagy ellenőrizni. A tömeg napról-napra növekszik és így a közel jövőben a konstantinápolyi hatóságokra nézve veszedelmessé válhatnak.

Párisban is nagy nyugtalanságot keltenek a Konstantinápolyból érkező hírek. A helyzetet komplikálja az is, hogy az angorai nemzetgyűlés nem hagyta jóvá azt a megállapodást, mely Harrington tábornok és Riffat pasa, Konstantinápoly polgári kormányzója között Konstantinápoly közigazgatása tekintetében létrejött. Poincaré a keleti hadműveletekről tárgyal Foch marsallal. Politikai körökben úgy tudják, hogy Franciaország ígéretet tett az angol kormánynak, hogy támogatja Anglia keleti politikáját a következő feltételek mellett:

1. Angol francia katonai szövetséges létesítmények;
2. Anglia elengedi Franciaország tartozásait;
3. Anglia szabad kezét enged a jövőteli kérdésekben és megengedi Franciaországnak a német segélyforrások teljes kiaknázását.

Az angol kormány ezekben a kérdésekben még nem foglalt állást. Az első két követelést, beavartottak szerint, Anglia hajlandó teljesíteni, de a harmadik pontot veszedelmesnek tartja, amely nemcsak Németországot, de Franciaországot is tönkre tehetné.

Poincaré még mindig arra törekszik, hogy a lausannei konferenciát még november 20-ika előtt egybe hívják.

Mussolini olasz miniszterelnök szombatban fogadta a római diplomáciai kart, amelyben kijelentette, hogy az új olasz kormány szövetségi

vel együtt akar működni. Utána kijelentette az újságírók előtt, hogy a keleti kérdésben teljesen egyetért Franciaországgal és azt kívánja, hogy a konferencia még ezen a héten összejöjjön. Az olasz békedelegációt Mussolini személyesen kívánja vezetni.

Az angorai kormány békedelegációja november 10-én már elutazott Lausanneba. A delegációt Izmet pasa külügyminiszter vezeti. A politikai és gazdasági szakértőkkel együtt a delegáció harminchat tagból áll.

A harc a két török kormány között még egyre tart. Mohamed szultán titkára kijelentette, hogy a szultán a detronizáló határozat ellenére még mindig háromszázmillió muzulmán fejének tartja magát. Az angorai kormány ezzel szemben elrendelte a konstantinápolyi kormány külföldi képviselőinek feloszlását.

Nemzetiségi törvényt sürgetnek Csehszlovákiában

Prágából jelentik: A német szociáldemokrata-párt a nemzetgyűlés elé sürögő indítványt terjeszt be, hogy egy 24 tagú bizottságot válasszanak, amely törvényjavaslatot dolgozzon ki a nemzetiségi viszonyok szabályozásáról és a köztársaságban élő nemzetiségek jogi helyzetéről s ezt a javaslatot három hónapon belül terjessze a ház elé.

A javaslatot valamennyi német párt, a cseh kommunista párt, a szlovák néppárt, a magyar szociáldemokrata-párt és a magyar keresztényszocialista-párt képviselői írták alá, összesen 117 képviselő.

A Pravo Lidu vezércikkben foglalkozik a javaslattal és kijelenti, hogy a parlamenti munkarend szerint a nemzetgyűlés csak kormányjavaslatokkal, vagy képviselők javaslataival foglalkozhatik, de azt nem lehet egy bizottságra bízni, hogy javaslatot dolgozzon ki. Ehhez a parlamenti munkarend kelte előbb megváltoztatni. A lap rámutat arra is, hogy a nemzetiségi kérdés felvetése a legszerencsétlenebb időben történik. Ezt a lap a gazdasági krízisre való hivatkozással indokolja.

Városi ingatlanok állami használatban

Százharminc városi épület közül csak kettőt használ a város

Az utóbbi időben mindgyakrabban kéri az állam Subotica városától egyik vagy másik városi épület átengedését állami intézmény részére. Az utolsó héten két ilyen eset fordult elő, az állami bakteriológiai intézet céljaira a tisztító orvosai hivatal helyiségeit, a trachomás-kórház részére pedig a városi szegényház épületeinek átengedését kérte a kormány.

Bár a város az eddigi tapasztalatokból okosan elvileg ellenzi városi épületeinek állami használatát céljaira való átadását, az utóbbi két esetben is kénytelen volt mégis teljesíteni a kérést, mert olyan intézményekről volt szó, amelyeknek létesítése első sorban a városnak érdeke.

A legutóbbi tárgyalások alkalmából azonban a városi tanácsban szó esett arról, hogy ez a rendszer nem tartható tovább fenn, mert súlyos anyagi ráterhelés okoz a városnak, a melynek pedig mai gazdasági helyzetében minden jóvedelem fokozott szükséges van. A tanács ugyanis jegyzéket állított össze a városi ingatlanokról és ebből kitűnik, hogy

százharminc városi épület közül csak kettő van a város használatában, a többi pedig különböző állami intézmények foglalják le.

A legtöbb ezek között a kaszárnya, amelyek az állam tíz évi használatra bér fizetése nélkül vették át, csupán karbantartásáról tartozik gondoskodni. A tetemes bérösszegek elvesztésén kívül más szempontok is súlyosan érintik a várost, így például sürgős szükség volna a járványkórházra, amelyet az altiszti iskola foglal el és így ez a körülmény a közegészséget is veszélyezteti. Egyes állami használatban lévő városi épületekről pedig az állam még annyiban sem gondoskodik, hogy a feltétlen szükséges renoválásokat eszközöztetné. Ez a példa az iskoláknál is és a város, hacsak nem akarja megkockáztatni, hogy az épületek teljesen tönkremenjenek, kénytelen még karbantartásukról is maga gondoskodni.

Ennélfogva a városi tanács elhatározta, hogy a jövőben, hacsak nem lesz feltétlen szükséges, nem ad városi ingatlanokat az állam használatára, mert sokkal kívánatosabb volna, ha az állam felépítésén az állami intézmények elhelyezéséhez szükséges épületeket.

A negyedik évfordulón

A szombat délelőtti ünnepek
Munkaszünet lesz hétfőn

Most van négy éve annak, hogy a szerb csapatok bevonultak a Vajdaságba. Az évfordulót Szubotica városa is megünnepli. Az ünnepek már szombatban megkezdődtek a hétfőn fogják folytatódni.

Szombaton délelőtt a fegyverszünet megkötésének negyedik évfordulóját ünnepelte meg a város. A Slobodna-terén, az emlékmű előtt a katonazenekar játszott, majd kosztort helyezték a szoborra. Dobanovicsi Pál főispán vázolta a napnak az SHS. királyság történetében való fontosságát, majd a katonazenekar hangjai mellett szétoszlottak a résztvevők.

Utána lunch volt a Bárány-szülődobán, amelyen hivatalosok voltak a városi és állami hatóságok, valamint a katonai parancsnokok. A lunch-on az első felköszöntőt Tabakovics Miklós polgármester mondta, majd Bastelica igazgató szólalt fel, végül pedig Kumancics újságíró tartott beszédet.

Szombaton este az Alexandrova-uticán színes transzparens és diszkvilágítás hirdette a nemzeti ünnepet.

Az ünnepek hétfőn, november 13-án, a szerb csapatok Szubotica-ra való bevonulásának negyedik évfordulóján folytatódnak. Ezen a napon teljes (vasárnapi) munkaszünet lesz, az üzletek, hivatalok és műhelyek tehát zárva tartandók.

Délelőtt fél tíz órakor ünnepi istentisztelet lesz valamennyi felekezet templomában, fél tízenegyszer pedig ünnepi kalácsszélés lesz a 34. gyalogezred lakonyájában. Délután négy órakor ugyancsak a kaszárnya épületében a 34. gyalogezred katonai játékokat rendez, este pedig a városi színház terében a szerb nőegylet rendez táncal egybekötött szimfoniadást. A városi hatóság felkérte a lakosságot, hogy a házakat hétfőre logozzák fel. Ugyanekkor az iskolákban is ismertetni fogják a tanulókkal a nap jelentőségét.

Az ünnepeknek a csehszlovák tanítók keddi hangversenye lesz a befejezője. A harmincegy cseh tanítónál kedden a városi ünnepélyes fogadtatásban részesíti, majd ebédet és vacsorát ad tisztelőikre a Beograd-szülő étermében. Kedden este rendezik a csehszlovák tanítók hangversenyt a városi színház termében.

Ujra kísért Ausztria felosztásának terve

Egy olasz jelentés szerint Olaszország és Csehszlovákia megosztják Ausztriát

Az osztrák sajtó az utóbbi napokban ismételen foglalkozik Ausztria felosztásának kérdésével, ami a *Popolo d'Italia* egy cikkével kapcsolatban vált ismét aktuálissá. Az olasz lap arról ad hírt, hogy Dél-Ausztriából új alpesi állam alakul Olaszország protektorátusa alatt.

Az új állam Titoli, Vorauert, Salzbourg és Stajerszág Ausztriahoz tartozó részeiből állna. Az északi részek

Alsó- és Felsőausztria és Bécs csehszlovák protektorátus alá kerülne.

A lap információja szerint ezt a megoldást Schanzer és B nes vezeti tárgyalásai alkalmával határozták el és annak végrehajtására rövid időn belül sor kerül.

Az ausztriai lapok kétségbevonják a hír megbízhatóságát és felszólítják a kormányt, hogy azt a lakosság nyugalma érdekében hivatalosan cáfolja meg.

Csak a háború előtt fenállott bankcégek

kaphatnak engedélyt valutautizletek kérésére

Pénzügyi, de különösen bankkörökben a devizarendelet kibocsátása óta állandó panaszok tárgya az az elvárás, ami a deviza- és valutautizletek kérésére vonatkozó koncessziók körül mindaddig tapasztalható volt. Ismételen szóvá lettük, hogy sok ismeretlen, utonnan alakult, vagy már rég megszűnt magánügylet kapott engedélyt a pénzügyminisztériumtól, hogy a devizarendelet korlátain belül devizautizletekkel foglalkozzék, míg a régi és megbízható cégek cselek etől az üzletágtól. Emiatt a kereskedelmi és iparkamarák részéről több ízben fordultak panasszal egy kereskedelmi, mint a pénzügyminisztériumhoz, a mely panaszok, úgy látszik, végre kellő belátásra bírtak az illetékes körök és most egyenesen szabályozták a koncessziók ügyét.

Mint Beogradból jelentik, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy

deviza- és valutautizletek kérésére feljogosító koncessziót a jövőben a kereskedelemügyi minisztérium hozzájárulásával, csakis olyan bank- és váltóüzletek, — magáncégek, vagy részvénytársaságok, — nyerhetnek, amelyek már a háború előtt lennálltak és valuta-illetve devizautizletekkel üzletszerűen foglalkoztak. A háború alatt, vagy annak befejezése után alakult magáncégek és intézetek csak akkor nyerhetnek erre engedélyt, ha törvényszerű működésüket, megbízhatóságukat és eddigi bűntelenségüket bebizonyítják.

A minisztérium döntése az érdekeltek között nagy megnagyvált keltett, mert remélik, hogy így módon az eddigi sérelmek, melyek a megbízható és régi cégeket ismeretlen cégekkel szemben érték, megfognak szűnni és a kérdés kielégítő megoldást nyer.

A nyolcszáz milliói kölcsön a parlament előtt

Irgalmas ülés a Házban — A külügyminiszter szerint a külföldi események teszik szükségessé a felmelt katonai kiadásokat

Beogradból jelentik: A parlament a szombat délutáni ülésen tárgyalta a kormány javaslatát a 800 milliói katonai hitelről.

Fél hatkor nyitja meg Lukinics elnök az ülést, amelyet Szokics (rad.) előző javaslatára zárt üléssé nyilvánítottak. A zárt ülés fél nyolcig tartott és hét óra negyven perckor mint nyílt ülést nyitotta meg újból az elnök. A zárt ülés ugyanis annyira iргalmas lefolyású volt, hogy az elnök a tárgyalás lehetővé tételét csak így tudta biztosítani.

A nyílt ülés első szóelője Pesics tábornok hadügyminiszter volt, aki rövid beszédében belső és külső politikai érdekekre való hivatkozással a javaslatot elfogadásra ajánlta. Gyonovics (köztársasági) elvben szükségesnek ismeri el a hadsereget és annak fejlesztését és a következő kérdéseket intézte a külügyminiszterhez:

Mondja meg a hadügyminiszter nyíltan, hogy külpolitikai okokból, a határok védelmére követeli-e hitelek vételét. Ha igen, akkor mer kell adni azokat. A második eset az, hogy a hitelek a hadsereg felszerelésére kellenek, amit az elmúlt négy évben elmulasztottak, a hadügyminiszterek hanyagsága folytán. Ebben az esetben is meg kell adni a hitelt, de négy évre visszamenőleg az összes kormányokat az egyidejűleg vád alá kell helyezni. Kéri a külügyminisztert, hogy ezekre a kérdésekre pontos választ adjon.

Bovics (klerikális) felvilágosítást kér az elnököt a házaszályokhoz szölvá, amelyeket szerinte az elnök a zárt ülés folyamán négy ízben is megemlegetett. Lukinics rövid válasza után

Kurbegovics (Spaho-párti) kijelent, hogy a korábbi 500 milliói beruházási kölcsönt, amelyet a közlekedés javítására kellett volna fordítani, más célokra fordították és a közlekedés épp oly rossz, mint azelőtt. Csoportja nincsen bizalommal a kormány iránt és azt hiszi, hogy ezt a hitelt is más célokra fogják fordítani. Ezért ellene fognak szavazni.

Lázics (földm.) hosszabb beszéde után, aki szintén a hitel megtagadását alapján áll

Brkity Vojin (szoc. dem.) a külügyminisztériumtól nyílt színvallást követel, hogy miért van szükség a hitelre.

Avramovics (dissz. földm.) számserileg kimutatja, hogy az egyes államok költségvetése mennyit szán a hadseregre. Franciaország, amelyet militarista államnak tekintenek, költségvetése 20 százalékát fordítja katonai célokra. Jugoszlávia pedig 32 százalékát. Csak Japánban nagyobb a katonai kiadások százaléka. Most 200.000 ember van fegyver alatt, akiknek fizetnek kienlételés szerint és azt volna 4 hónap kiképzési idő. A hathavi szolgálat bevezetését ajánlja.

Ezután Ninesics külügyminiszter válaszal a támadásokra. A külpolitikai helyzet meglehetősen komplikált. A kizsájnó események egész Európában nagy feltűnést keltettek. A világ mindegyik kormányának az a törekvése, hogy a hadsereget erősítsék. Szerbiában a háború előtt is nagy súlyt fektettek a hadsereg kiképzésére és felszerelésére, ennek köszönhető a nagy katonai sikerek.

Szerinte Avramovics számadatának nincsen jelentősége, mert elő-

ször is csak 20 százalékot tesznek ki a katonai kiadások, összességileg pedig a többi államokkal szemben egyenesen minimálisak a kiadások. Sőt megállapítható, hogy összességileg Jugoszlávia költi a legkevesebbet hadseregére.

A külpolitikai helyzet megköveteli, hogy erős hadseregünk legyen, mert csak úgy tudunk a népek fóruma elé lépni, ha erős hívdvűnk van, ez pedig a hadsereg. Endéül minden szó csak üres szó marad. (Nagy taps.)

Szokics előző beszéde után Pasics miniszterelnök emelkedik szólásra, akit nagy élénzséssel és tapsal üdvözölnek. Pasics hivatkozott azokra a nagy áldozatokra, amelyeket Szerbia a háborúban hozott és kéri a hitelek megsvavazását. A belpolitikai ügyeket más időben rendezhetjük.

Pasics beszéde után fél 10-kor szünetet rendeltek el. Az újból megnyitott ülés lapzártakor még folyik. A folyosón biztosra veszik, hogy az éjszakai ülésen megszavazzák a javaslatot.

Az ülés elejétől végig nagyon viharos lefolyású volt.

Kifosztották a Simplon-expresszt

Altatószerrel kábították el az utasokat
Kétmilliónyi értéket szedtek össze a rablók

Pár nappal ezelőtt adtunk hírt arról a keletős gyilkosságról, melyet a Simplon-expresszen követtek el s most újabb bűncselekmény elkövetését jelentí temesvári tudósítónk.

Péntek éjjel Bukarest és Craiova között ismeretlen tettesek benyitottak a hálókocsok összes ajtajába és valamennyi utast, közöttük négy külföldit, kifosztottak.

A nyomozó hatóságok szinte megfellejtethetlen rejtellyel előtt állanak. Kétségtelen, hogy a rablók legalább egy óran keresztül dolgoztak a hálókocsban. Az utasok közül senki sem vett észre semmi gyanusát, csupán egy craiovai bankigazgató felesége emlékezett rá, hogy hajnalfele valaki kinyitotta a hálókocsi ajtaját, majd hirtelen becsapta. Az asszony erre feltekerte fejét, aki kinézett a hálókocsi folyosójára, de senkit sem látott. Reggel a hálókocsi melletti előszobáju utasai a mosdóban kátfelre iratoztak, közöttük négy utasvetet találtak és így vetők észre a vakmerő vonatrablást.

A kifosztott utasok még Orsován fejtelentést tettek. Átkutatják az egész vonatot, de semmi nyomra nem akadnak. Táviratilag értesítették az Orsova-Krajova-i vonal összes állomásait, rendőrségeit és csendőrségeit a vonatrablásról, mind eddig azonban a legkeisebb biztosnyomot sem sikerült felfedezni. Valószínűnek tartják, hogy a vonatrablók altatószerrel dolgoztak.

Amint a Simplon befutott a temesvári pályaudvarra, a pályaudvari rendőrség vizsgálat alá vette a hálókocsi egész személyzetét, mert igen valószínű, hogy a személyzet valamelyik tagjának összeköttetésben kellett állania a rablókkal. A gyanúsítottak tagadják ezt a vádat. Az inspekciós hálókocsi ellenőrnök a valómáda szerint éjjeli egy óráig senki sem fordult meg a hálókocsban az utasokon kívül. Egy óra után öt elnyomta az álom és csak hajnal felé ébredt fel. A vonat személyzete két gyanus sportsapkás utasra tudott visszacsatlakozni, akik Bukarestben szálltak fel.

Valamennyi károsult utas bejelentte kártérítési igényét a hálókocsi-társasággal szemben, mert a kocsi ellenőrző közege aludt. A nyolc utasból elszedett értékek összege kétfélmillió leien felül van.

A bajor fascizmus

Berlin, nov. 9.

A fekete ingesek győzelme újabb inflexiót jelentett a fehér mozgalmak életében. Mialatt Mussolini csapatai Rómához közeledtek, a német fascisták — a reakciós bajorok — már konvertáltak a győzelmet és megkezdtek a testvéralkotó szervezését. A három német Mussolini: Ludendorff, Erhardt és Lüttwitz Münchenben találkoztak és ezzel a német fascizmus főhadiszállása München lett.

Napok óta zavaros és gyanús hírek jönnek a bajor fővárosból, a polgári és párt-lapok állandóan puccs-híreket terjesztenek és ezeket senki sem cáfolja meg. A jobboldali, de mérsékelt Lerschenfeld gróf lemondott s a bajor reakciónak mi sem áll az utjában, ha az utolsó pillanatban meg nem mozdul a minikasság. A szakszervezetek úgy látszik megunták már a passzívizmust és minálunk érzik, hogy a bűrikre megy a játék, végre elhatározták, hogy fölkeszülnek a fascista puccs megakadályozására. A bajor munkásság azonban a néhány hetes vörös uralom óta annyira legyengült, hogy egy szervezett ellenállásra aligha lehet számítani. A Németországban félig burkolt, de Bajorországban nyílt propagandát űző fehér szervezések fascista tömörülése katonai erőt jelent, sőt az egyetlen szám-bavehető német haderőt jelent. A három esztendő óta fennálló és egyre erősödő nacionalista szervezetek megkapták Münchenből a várva-várt figyelemfelkeltést s a Kapp-puccsban levetített Lüttwitz tábornok vezette alatt még egyszer meg akarják kísérni az 1920 februári puccsot.

Berlin váratlanul érik a fascista készülődések. A kormány az itt időző jóvátételi bizottsággal és a külföldi szakértőkkel van elfoglalva s félt, hogy a márka folytonos zuhanása következtében beálló és minálunk elviselhetetlenné váló drágaság, itt is zavarokat fog előidézni. A kormány elvesztette lába alól a talajt s tehetetlen a fehér bajorokkal szemben. Még két hónappal ezelőtt elég ereje volt a bajor reakciós és

szeparatistikus mozgalmak leszerelésére, most azonban nincs meg már a kellő tekintélye a fascista mozgólódásokkal szemben. A márka katasztrófa után a bajor katasztrófa következik s mindkettőnek a súlyos rövidesen agyonnyomja az ingadozó Wirth-kabinetet.

A bajor fascizmus lényegéről nem kell sokat mondanunk; az alldéutsch reakciós, monarchista mozgalmából sarjadzik és célja a demokratikus köztársaság megbuktatása. A nemzeti jelszavakon kívül az ő-germán ideológiát fölüljárta halljuk. A bajor fascisták nem állanak keresztényi alapon, Wotannak áldoznak és az ő-germán istenek tiszteletét terjesztik.

Pogány kultuszt díznek és a régi ünnepeket föllevenítik. A keresztény vallástól való elfordulást azzal indokolják, hogy az „zsídó” vallás, mely az igazi germán fajban sohasem tud mély gyökert találni.

Belső szervezetről igen keveset lehet megtudni, mert az egyes titkos organizációkon belül különbözőképpen tagozódnak. Egyelőre csak Bajorország és Keletporoszország találja alkalmas a fascista mozgalomra, de a szervezkedés már folyamatban van azokon a részekben is, ahol a demokráta polgárság és az ipari munkásság van túlnyomó többségben.

Bakonyi György

A külföldiek követeléseit Magyarországon nem szabad kifizetni

A devizaközpont új intézkedése

Az új magyar devizarendelet, mely szigorú korlátozásokat tartalmaz a külföldi kifizetések tekintetében, súlyosan érinti a magyarországi kereskedelmet, de még nagyobb sérelmet képez az azoknak a külföldi kereskedőknek, akiknek a devizarendelet kibocsátása előtti időkből követeléseik voltak magyarországi üzletfeleiktől. A devizarendelet értelmében ugyanis a külföldi kifizetések csak a deviza-bizottságok hozzájárulásával lehetnek eszközöltni, amely azonban minden esetben megtárgyalja az engedélyt a külföldön fennálló tartozásoknak idegen valutában történő kifizetésére. A magyarországi kereskedők a korlátozások következtében úgy tettek eleget kötelezettségeiknek, hogy magyar valutában utalták ki tartozásaik összegét, most azonban a devizaközpont ezt is megtiltotta és korábbi rendeletének magyarizatakként utolag olyan rendeletet adott ki, amely szerint

a külföldi állampolgárok javára magyar valutában sem lehet kifizetéseket eszközölni.

A devizaközpontnak ez az intézkedése kereskedő- és jogász körökben nagy felzúdulást keltett. A kereskedők attól tartanak, hogy a kül-

föld teljesen meg fogja főlteni vonni a hitelt, ha eddigi tartozásaiknak nem tesznek eleget. A jogászok viszont a magyarázatot érskoltnak tartják, mert szerintük a devizarendeletben nincs benne ez a korlátozás. Attól is tartanak, hogy ez a rendelkezés újabb visszaélésekre fog vezetni, mert a hitelezők követeléseik behajtását közvetítőkre bízzák, akik mint az eddigi esete is bizonyítja, csempészettől sem riadnak vissza.

A magyar devizaközpont sérelmes intézkedései miatt, prágai jelentések szerint, a csehszlovákiai kereskedők a prágai kormány intervencióját kérik, hogy követeléseikhez hozzájáruljanak. A csehszlovákiai kereskedőknek ugyanis több millió székolt kitévő követeléseik vannak a magyarországi cégektől, amikhez nem tudnak hozzájutni. Attól is tartanak, hogy a magyar valuta további értékesíthetősége, vagy a cseh korona drágulása esetén a magyarországi adósok a legjobb akarat mellett sem lesznek abban a helyzetben, hogy tartozásaikat ki tudják fizetni az egyre dráguló idegen valutában. Ugyanígy helyzetben vannak a németországi és ausztriai gyárosok is, akiket szintén súlyosan érint a kifizetési korlátozás. A jugoszláv pia-

cot is érinti ez a kérdés, bár csak csekély mértékben, mert a magyarországi kereskedők Jugoszláviában levő tartozása minimálisnak mondható.

Az érdekelt külföldi gyárosok és kereskedők hír szerint minden további kölesont meg fognak vonni magyarországi üzletfeleiktől mindaddig, míg régi követeléseik ki egyenlítését nem nyernek.

A vajdasági iparosok és kereskedők mozgalma

a vajdasági munkásbiztosítási központért

Megirtuk vasárnapi számunkban, hogy Sombor város kiszélesített tanácsa egyhangulag hozott közgyűlési határozattal foglalt állást a sombori Országos Munkásbiztosítási Pénztár végleges feloszlatása ellen. A sombori Országos Pénztár ugyanis jelenleg, mint a zagrebi Központi Munkásbiztosítási Hivatal kirendeltége működik, de az eddigi tervek szerint az tavasza fel fog oszlatatni és a jövőidőn munkásbiztosítási központ végleg meg fog szünni.

A vajdasági ipari- és kereskedelmi érdekeltség, amelynek érdekeit a vajdasági központ megsejtséje erősen érinti, most arra törekszik, hogy a Központi Hivatalnak mostani kirendeltsége megmaradjon Somborban vagy a vajdaság egy másik nagyobb városában és e célból nagyarányú mozgalmat szándékozik megindítani, mert a kirendeltség fenntartását annál fogva is indokoltak tartja, miután a Központi Hivatal autonómijában a vajdasági ipari és kereskedelmi érdekeltség alig van képviselve. Ennek a mozgalomnak első megnyilvánulása volt a *sombori határozat*, amelyet értesülésünk szerint *sorra fognak követni a vajdasági törvényhatóságok, valamint gyári-, kereskedelmi és ipari testületek hasonló irányú állásfoglalásait.* Értesülésünk szerint a vajdasági politikai körökben, különösen a vajdasági nemzetgyűlési képviselők körében is meleg szimpátiával kísérik az ipari- és kereskedelmi érdekeltség mozgalmat, amelyet főként Zerin Pál sombori radikális nemzetgyűlési képviselő támogat.

Vagyigen

Irt: Zsoltán László

Méhesyék villájában, kint a Népliget előtt kuksoló szerény és barátságos tisztviselőcsepem már két nap óta olyan felfordulást csinált a pénzügyi tanácsosok családi perpatvarra, mintha legalább is nagykatartás lett volna a házban. Pedig a kócos szobalány egy butort sem húzott el a helyéről, ágyszodronyok sem támaszkodtak a falnak s a szekrényeket, pohárszéket sem toltá oda senki ajtós felükkel a falnak, de még csak a mindenes Katyi sem tisztogatta szokott fülsiketítő rikoltozása közben a kitaró alakokat; és mégis, mióta a kenderhajú Lalát tegnapelőtt a Neptunisták margitszigeti táncmulatságán, mint mondani szokták, „minden külön értesítés helyett” nyilvánosan megcsókolta az a vakmerő Thecer Adorján, Lala pedig válaszképpen még vakmerőbb módon és még nyilvánosabban képen teremtette az íspét: azóta a pénzügyi tanácsosok vidáman békés otthonában sem apa, sem anya, sem maga Lala kisasszony nem találta többé a helyét.

Méhesy, afféle fegyveremhez szokott s ezt meg is követelt hivatalnok-családja létre, ahogy reggel hazajötték a szigetről, borzasztó csapattal csapott a lányával, hogy mért adott agit annak a — így mondta — annak a vadállatnak?

— De apukám, én nem is álmodtam, hogy... Bizony Isten, apukám!

— Lári-fári! Mindig a nő a hibás! (Na-na!) — szolt közbe a mama). Most aztán tessék, majd még engem von felelőségre a te megmondolatlanságotért! Párba, aztán fegyelmet, mondiham, szép dolog! — és apró, hangos léptekkel mérte végig elől-ről-hátulról a tágas ebédőt, ahol pörlekedtek.

— Párba, még az köllene! — vetette közbe védőn a szavát Méhesy mama. — Azt lesd csak, hogy összeeszerestek olyan... olyan óriással!

A kőpöcs kis tanácsos megállt, visszafordult.

— 'sz megmondta, hogy 'ezért még számolunk! Nem megmondta?

S mint aki utóvégre elszánta magát előre-halálra a lánya jóhírnevéért, még egyet rándított a vállán s tovább sétált, ezuttal már kereszbe, a haragoszöld diván és a szintén haragos vörös ebédőszéknyei között. Méhesyné merőben más szempontból tűzelt a leányára.

— De hogy is lehetett — hordta le, porig alázó pillantások közt a sárga földig az ajkát harapdoló Lalát — de hogy is lehetett olyan ostoba liba, hogy nyakonvágás valakit, aki megcsókolt? He? Egy feift, nozzá egy, egy ilyen rokonszenves, elegáns feift, mint ez a Thecer, holt biztos, hogy nagyszerű partit

lehetett volna a dologból?

— Ejh, mama...

— De kérlek, egy kamatást! Nagybiratos Abaujan!...

— Mit szemtenkedett? — duzzogott a leány.

— Te szamá! — folytatta a mama — oh, te magas stíliben 'utkosó liba, méltóságos asszony lehetett volna! Beteljesíthetett volna az életm álma, legalább a lányomban! Amit én már ugy sem tudok sohasem elérni, — s szemrehányó oldalpillantást vetett a már fáradtan a divány csücskében gubbaszkodó urára — s meghalva, mint (gumyosan) nagyságos pénzügyi tanácsosné!

— Nono, íam, — riadt föl Méhesy a diványon. — Az még messze van. Addig még én is megkaphatom a méltóságos címet, ha penzióba megyek...

Megvető közlegyintés:

— Ujjé, mikor egy férfi már penzióba megy, akkor akár Kukutyinba is mehet! Zabot hegyezni! — tromfolt le az asszony s megint a lányhoz fordult.

— Méltóságos asszony lehetett volna egy csapásra...

— Akkor még lehetek is, mama — emelte föl Lala a fejét, mint a sziszegő kígyó. — Mert egy nyakoncsapás, az megvolt.

— Ruca! — rivalt rá az anyja. — Földesurné lehetett volna. Kastélyban lakhatnál, mint valami grófné, de mit is állok szóba ilyen vad-

luddal, eridi a szemem elől, látni sem akarlak, mert mindjárt szétbukadok a méregtől. Ugyan, Elek, ne aludj ott a diványon, mint valami macska, eredi, fekdj le, ha már egy éjszakát sem tudsz átmálaszni!

— és dühösen csapván be maga mögött az ajtót, kisietett a konyhába, hogy a piac felől rendelkezék a cseléddele.

... Vasárnap volt a házi perpatvar második napja. Most már nem civakodtak Lalával, a leány sem feleselt velük, csak vészjelző csend honolt a villában. A Laci gyerek sörözni volt valahol a városban, Méhesy tanácsos duzzogva húzódt meg a szobájában az újságjal között, az asszony a konyhában vezényelt a baromfikoppasztás körül.

A júniusi nap már jó melegen tűzött le a veranda előtt viruló illatos szegfű- és rezeda-ágyakra, a huzóráma fölött a főtisorrú leány vastag, kenderszínű kontya körül méh döngéselt.

— Juji, megcsip! — nyafintott Lala s formás fehér kezével nagyot csapott a méh felé, amikor valahonnan a szomszéd utcából közelgő autó szíréna sávöltött s félperc múlva — aji Istenem, csak nem... — pattant föl, himzést, méhet felejtve Lala — a gépkocsit megállt az ő kapuk előtt.

Csak nem Thecer Adorján? — s amint Lala megpillantotta kőcsag-tollas violaszín kalpagban, ezuttal

A félelmetes parasztvezér pongyolában

Egy kis fotográfia a Beogradban tárgyaló bolgár miniszterelnökről

Sztambulinszki bolgár miniszterelnök Beogradban tárgyalta, hogy megengedjék létesítsen a jugoszláv kormányval és végre nyugvópontot vigye azokat a diplomáciai harcokat, amelyek a békekötés óta csak arra voltak alkalmasak, hogy a két ország között mindjárt kezdődjen a helyzet. A magát királyságnak nevező parasztköztársaság, úgy látszik, szomszédaival szemben hosszú vizsgálgatás után a megbékélés, hogy ne mondjuk, a megbánás, álláspontjára helyezkedett és a mult dicsőségéből elő parasztdiktátor, — a minden tekintetben nélkülözhetetlen Boris király mellett az államfői hatalmat valóban gyakorló Sztambulinszki miniszterelnök paraszti nevében békét ígér és támogatást kér Bukarestben és Beogradban.

Bulgária reprezentánsa mindenképpen hozzáillik ahhoz a kormányhoz, amelyet képvisel: erősen autokratikus, akinek arckifejezése a hangulat szerint primitív természetességet, sokszor pedig nagyfokú korlátozottságot árul el. Sztambulinszki azok közé az államfértek közé tartozik, akik kamatoztatni tudják a multat, anélkül, hogy érdemes és értékes akciókat tudnának, vagy akár annak újabb megindítani. A jelenlegi bolgár miniszterelnök 1915-ben titkosított Ferdinánd királlyal az ellen, hogy Bulgária, a központi hatalmak mellett beavatkozzék a világháborúba. Emiatt hazaárulás címén fogságba került, ahonnan az 1918-ik évi forradalom szabadította ki. Ő volt a forradalmi mozgalom egyik legpontosabb vezetője és ez az érdeme juttatta a miniszterelnöki székbe is. Mostani politikai működése azonban már csak abban merül ki, hogy végrehajtsa pártjának, a bolgár parasztpártnak határozatait és hogy ezeknek a határozatoknak demagógiával és fenyegetésekkel adjon súlyt és tekintélyt. Belső ellenségeinek öklét mutatja, a külső ellenségeivel szemben pedig a nagyhatalmaknál való alázatos devalválás a farszkező. Politikai tekintetben mindamellett Sztambulinszki egyénileg semmit sem számít: lényegében a bolgár

miniszterelnök nem egyéb, mint a parasztpárt alkalmazottja, aki szívesen szónokol a verésről, mint a haza megmentője ünnepli önmagát és tudja, hogy ez a bengáli fény ugyanúgy imponál naiv és primitív népgyűlési hallgatónak, mint a nyers erőre való hivatkozás.

Ilyen politikai exponens mellett természetesen a parasztpárt diktátora a szélsőségekig kifejlődhetett Bulgáriában, annál is inkább, mert a lakosság nyolcvanöt százaléka földművesekből áll. Ennek a pártnak a legfőbb törekvése, hogy a gazdasági helyzetet a parasztság javára és a többi társadalmi osztályok érdekében figyelembevétele nélkül, sőt érdekei ellenére oldja meg. A parasztságnak minden törekvése arra irányul, hogy termékeinek minden hasznát megtartsa és a kereskedőket a gazdasági életből kikapcsolja. Ebből a célból mindenütt megalkották a beszerzési és eladási parasztszövetkezeteket és a behozatalt és kivitelt is a szövetkezetek vették kezükbe. A szófiai kereskedő a parasztpárt szótárában mint „spekuláns” szerepel, akit újabb és újabb adókkal kell tönkretenni. A városi lakosság viszont uzsorásnak nevezi a parasztpárt, aki a legmagasabb mértékig emeli fölton a terményárakat, anélkül, hogy az állam fenntartásának terhéhez a legesélyesebb mértékben is részt venne.

Ez a háttér ma minden mozgalomnak, amit Bulgáriában belpolitikának neveznek. Megismétlődnek a középkori osztályharok, amelyekben a parasztság képezi az elnyomott rendjét. A hivatalokat is saját embereivel tölti be úgy, hogy a hivatalnokosztály mint önálló politikai faktor egyáltalán nem létezik. A rendőrség brutalitása kézzelfogható illusztrációja a kormányzó ökölműködésének. Ezzel szemben a kereskedők és a csekléyszármazott intelligencia „feketé blokkba” tömörült, amely örökös harcban áll a kormányval és a parasztpárttal. Ezek a harcok sokszor tetőleges összefutésekké is fajulnak a népgyűléseken, — azonban a fekete blokk végső célja az, hogy akár puccs segítségével is megdöntse a mai kormányzati rendszert.

Ez osztályharok mellett a munkásság osztályharait ugyis egyáltalán nem ismeri Bulgáriában. A munkásfizetések meglehetősen ma-

gasak úgy, hogy munkásmozgalmak alig fordulnak elő. Emellett a politika mellett a kormány a spekuláció és uzsora letörésének jelszavával a munkásságot is megverte saját politikai számára. A kommunizmus is Sztambulinszki oldalán állnak, különösen akkor, ha a wragelítást és a fekete blokk elleni kiüldözést van szó. Számáranyuk miatt a szociális és kommunista egyébként nem nagy szerepet játszhatnak Bulgáriában és a két párt tulajdonképpen az egymással szembenálló nagy pártok közt morzsolódnak.

Gyilkossággal vádolnak egy bukaresti egyetemi tanárt

A diákság nem engedi, hogy megtartsa előadását

Különös bűnvádi feljelentés foglalkoztatja most a bukaresti egyetem tanári karát és hallgatóit. A feljelentést az egyetem jogi karának egyik professzora, Lazarescu ellen tették, akit gyilkossággal vádolnak.

Még 1915-ben történt, hogy Lazarescu Franciaországban tartózkodott, ahol Dinard nyaralóhelyen egy Palmian Dominic nevű barátjával lakott együtt. Egy ízben a két barát vitafozni kezdett egymással. A vita olyan heves volt, hogy az egyetemi tanár elvesztette önuralmát, kirohant a konyhába, egy hatalmas kenyérbakert vett magához és azt bardia mellébe dőlte. A szurás halálos volt a szerencsétlen ember pár perc múlva kiszenvedett.

A francia büntető hatóságok megindították az eljárást és megállapították, hogy a hevesvéri egyetemi tanár önévédelemből követte el borzalmas tettet.

A francia ügyészség megszüntette az eljárást s megszüntette a bukaresti is, ahol a meggyilkolt anyja feljelentést tett a tanár ellen.

Az anyja megfellebbezte a határozatot, mire a törvényszék vádtanácsa vád alá helyezte a gyilkos egyetemi tanárt. Most pedig román bíróság fog ítélni a tanár felett.

A bukaresti egyetem joghallgató ifjúsága most tüntetést rendezett a professor ellen, s megakadályozták előadásának megtartásában. Az ifjúság kiküldöttjei köztölték a jogi kar dékánjával, nem tűrik el, hogy gyilkossággal vádoljan bárki is előadást tarthasson az egyetemen.

A magyar belügyminiszter és a fascisták harca

Budapestről jelentik: Rakovszky Iván belügyminiszternek a fascisták ellen pénteken kiadott rendelete a különböző politikai pártok körében különféle kommentárokat adtálkalmat. Friedrich István, akit a magyar fascizmus mozgalom vezérének tartanak, kijelentette ugyan, hogy ő nem vezetője, hanem egyszerű közkatonája a fascista szervezetnek, mindamellett olyan kijelentést tett, hogy a fascista tábor feloszlátása tekintetben nem tesznek eleget a belügyminiszter kívánságának.

A belügyminiszter Friedrich István kijelentéseiről a következőképpen nyilatkozott:

— Ha a fascizmus magyar nacionalista mozgalom, akkor *nincs kilógás ellen*, de ha a törvény ellen való szervezkedést jelent, akkor hazafias érdekekkel megakadályozom. *Legelső összekapcsolódás ellen nincs kilógás*, de politikai, vagy katonai szervezkedést nem tűrik. Akcióban az intranzigens keresztény közvélemény mellett áll. A keresztényiség jelszavát nem szabad egyéni ambíciók érvényesítésére felhasználni.

A fascisták elleni rendszabályok

egyébként Budapesten csak annyiban merültek ki, hogy a főpolgármester utasította a rendőrséget, hogy a *fascisták működésére vonatkozó adatokat sürgősen szerezzék be*. Azt már megállapították, hogy a fascisták a Wenkheim-palotában szoktak ülésezni és ott tartják összejöveteleiket.

HIREK

Egy kritikus albumából

A nő talán azért törekszik annyira uralkodni a férfi fölött, mert ézi, hogy arra van rendeltetve, hogy szolgálja őt.

A nőtől semmi se olyan idegen, mint a férfiaság, s ha alaposan körülfekintünk, sokkal több nőes félt fogunk találni, mint férfias nőt.

A nő a legnagyobb művész. A Természet és a Teremtés nagy, legnagyobb művésze ő, aki megteremteti, világra hozza, s az enlőn táplálja, a térden fejleszt és nevei a művészet legszebb és legdrágább motívumát: az embert. Tán ez az oka, hogy az egyes művészetekben nem tudja elérni a férfit s nem tud oly nagyot alkotni, mint ő. — tün azért, mert a művészi erőt kimerítette a Természet szolgálatában, abban a művészi alkotásban, amelynek neve: ember. Ő ennek a „műtárgy”-nak a létrehozásával megtette kötelességét a művészet terén, ahol a többi elintézni való a férfi dolga lesz.

A nő nem tud olyan okos lenni, mint a férfi, de olyan ostoba se.

A párisi nő és a hődmézvővársárhelyi nő közt távotról sincs olyan különbség, mint a párisi férfi és a hődmézvővársárhelyi férfi között.

A hétfői munkaszünet miatt a Bácsmegyei Napló hétfőn délelőn nem jelenik meg.

— Megkezdődtek a kibontakozási tárgyalások. Beogradból jelentik: *Passic* miniszterelnök mint a radikális párt elnöke, levélben értesítette *Davidovics* Ljubát, a demokratápart elnökét, hogy a radikális klub Jovanovics Ljuba, Gyuricsics és Andries dr.-ból álló bizottságot küldte ki, hogy a demokraták háromtagu bizottságával a koalíciós kormány rekonstruálásáról tárgyaljon. A kiküldöttek a szombat nap folyamán megtartották első tanácskozásukat.

— A valutadiktátor Zagrebban. Zagreből jelentik: *Plavics* Dusan, a valutatigyeke vezetésével megbízott kormánybiztos szombaton este Zürichből Zagrebba érkezett. Társaságában van a csehszlovák bankok képviselője is, akivel együtt voltak Zürichben, hogy a dinár és csehszlovák korona árfolyamalakulását tanulmányozzák. *Plavics* zagrebi tárgyalókda alatt tárgyalásokat fog folytatni az ottani pénzügyi és gazdasági élet vezetőivel és ismeri fogja velük a már készen levő végleges devizarendelet alapelveit.

— A csehszlovák tanítónők Novisadra érkeztek. Novisadról jelentik: Szombaton délelőtt Novisadra 35 csehszlovák tanítónő érkezett, akiket a vasúti állomáson ünnepélyesen fogadtak. A tanítónők szombaton este a Szloboda szállóban nagyszerű, fényes hangversenyt rendeztek. A tanítónők Novisadról Subotićra utaznak, ahol szintén hangversenyezni fognak.

— Letartóztatták De Valera titkárát. Londonból jelentik: De Valera-nak, az ír köztársaság elnökének titkárát, Robinsont, letartóztatták. Valerának sikerült elmenekílnie.

gazdagon süjtött, bogláros narancssárga mentén és pompás meggy-síro diszmagyarban az autóból rá tartón kiszálló pengős ezüstarkanyus, görbe kardos, sárga csizmás Thecer kamarást, hát első szivdobbanásra az az érzése volt, hogy menten elájul.

— Jézusom, csakugyan... ez most ilyen elégtételt kérni apától!

Főállt s a veranda lépcsőjének fordulva, mindkét kezét a szívére szorította.

— Jó reggelt, kisasszony — hajlott meg előtte peckesen a felső lépcsőfokon a kamarás. — Itthon van az uratyja?

— Nincs! Nincs! — akarta hazudni Lala, vedőn emelvén rőzsás tenyerét a lakás bejárata elé, hanem ebben a rossz pillanatban meglelt az előszoba ajtajában a pénzügyi tanácsos köpcös alakja.

— Itt vagyok.

— Tessék beszélni — szólt Méhesy ezúsztan s kimért mozdulattal tessékelté be maga előtt az előszoba ajtón a diszmagyaros szikár alakot.

— Rendelkezésre állók — hallotta még Lala az apja hangját az előszoba végéből s hédten rohant be anyjához a konyhába.

— Mamma, én bemegyek! — jelentette ki mindenre készen a lány. — Ez az ember még képes...

— Ne... ne... Hidegvér, Lala. Elvégre az apád is férfi.

— De mért jött diszmagyarban, ez az állat? — tört ki a nagy gyermekből csaknem síró hangon az aggodalom. — Látod, mert így kardot köthetett!

S kiszakítván piros blúza ujját a tanácsosné kezéből, izgatottan topant a belső ajtó felé.

— Későn volt. A szoba ajtaja kitárt és Lala, mint akit meg akarnak fricskázni, megszeppenve ugrott vissza a konyhába. Annnyira meglepte az a deris mosoly, ami a külső szobán kikukkantó édesapjának húsoos arcán játszadozott. A mosolyt épp olyan mosolygós hang követte: — Gyertek be csak fiam! Lala! Te is, mamma!

S aztán, amikor már leány is, anyja is besomfordált a szalonba, Méhesy tanácsos, kissé elfogultan, így szólt:

— Lala — s itt karján fogva, nyájasan húzta előbbre a diszmagyarban még mindig peckesen álló kamarást — ez az ur megkérte tőlem a kezdet. Feleli: igen, vagy?

Lala pajkosan vetette hátra a fejét és amint Erdélyiek szöktak mondani, úgy felelt boldogan, fölénnyesen, kacagva: a görbe-kardos, retentő embernek a szeme közé, hogy: — Vagyigen!

(— Életem álma! Életem álma! — sóhajtott megkönnyebbülten sutytyomban a mama és sokat jelentő pillantást váltott a lovagias Méhesy-táttal.)

— Rényi József dr. Magyarországra költözik. A vesztésig őszinte érzésével adunk róla hírt, hogy Rényi József dr. topolai orvos, Bácsbólyai vármegye főorvosa Magyarországra repatriált. Ez a hír bizonyára mindenkit fájdalmasan érint, akinek a vajdasági magyar kultúra a szívéhez van kötve. Rényi József dr. egyike azoknak a keveseknek, akik képességükkel, tudásukkal, tanulságukkal és kezdeményező bátorságukkal fogva hivatott vezetői lehetnek volna az itt élő magyarságnak.

— Klerikálisok és kommunisták közötti háta. Ljubljánból jelentik: A december 3-ai híri közösi választásokra már nagyon hevesen folyik az agitáció. Négy lista fog egymással szemben állni, amelyeknek összetételén a helyi viszonyokkal ismeretlen előtt méltán nagyon különbség tűnik fel. Ez pedig, lesz tiszta demokratikus lista, tiszta szociáldemokrata lista, kombinált nemzeti szocialista és diszidens demokraták (zagrebi konferencia) lista és közös klerikális, kommunista és szocialista lista.

— A novisadi újságíró szekció egyesíteni akarja a novisadi, subotici és becskeréki szekciókat. Novisadról jelentik: A novisadi újságíró szekció szombat délelőtt *Klein* Mita elnöke alatt ülést tartott, a melyen tárgyalta a novisadi szekciónak azt a tervét, hogy a novisadi és subotici szekciókat egyesítsék, mint a Vajdaság újságírói szekcióit. Novisad székhelyre. Az egyesített szekció üléseit felváltva tartaná Novisadon, Subotícán és Becskeréken. Ezután tárgyalta a szekció Csampang Dusan... Hétől Újság című lapjának ügyét és kimondotta, hogy mindaddig, amíg Csampang, meg munkatársainak magánjogi igényeit nem rendezik, a lapot bojkott alá helyezi.

— Geológiai intézet alakul Zagreb-ban. A hivatalos lap közli, hogy a zagrebi geológiai bizottság helyett geológiai intézetet létesítenek Beogradban. Az intézet az egész királyság területén geológiai vizsgálatot fog eszközölni.

— Megszüntették a novisadi gőzkazán-főfelügyelőséget. Novisadról jelentik: A szociálpolitikai miniszter megszünteti a novisadi gőzkazán-főfelügyelőséget és annak a munkáját a subotici gőzkazán-főfelügyelőség fogja ellátni.

— A magyarországi szerb hadisírok gondozása. Beogradból jelentik: A budapesti jugoszláv követség a vallásügyi minisztériumból 86.000 dinár kintért kért a nezideri és boldogasszonyfalvai szerb katonasírok karbantartására.

— A politika betegjei. Londonból jelentik: Bonar Law, Asquith és Lloyd George kortesbeszédük fáradalmatba belebetegedtek.

— Feloldották a »Kalaria» íatelep ellen elrendelt büntügyi zárlatot. Megírtuk, hogy Bán Gábor »Kalaria» íatelepe ellen a vizsgálóbíró elrendelte a büntügyi zárlatot. Mint értesülünk, a törvényszék a büntügyi zárlat fenntartására nem találta alapot és azt feloldotta. A törvényszék kimondotta, hogy a büntügyi zárlat fenntartására nem volt kellő ok és ezzel elégtételt szolgáltatott a megmarcított cselekménynek.

— Senta város költségvetése. Sentáról jelentik: Senta város december hó 5-én tartja legközelebbi közgyűlést, amelynek legfőbb pontja lesz az 1923. évi költségvetés tárgyalása. A városi tanács most van elfoglalva a költségvetés összeállításával, illetve végleges megállapításával. A költségvetésben tekintélyes összegek vannak fölveve vámrendezési célokra, valamint több fontos közintézmény létesítésére.

— Tizenkétezer lírát elkoboztak. Zsombolyáról jelentik: A zsombolyai vármegyén egy olasz utazótól pénteken 12.000 lírát kobozott el, amit az illető Romániába akart kivinni. Az ügyet további intézkedés végett átadták a kikindai fővámbírnak.

— Sentán megnyílik a kaszinó. Sentáról jelentik: Dr. Petrovics Branko polgármester kezdeményezésére legközelebb megnyílik a sentai urali kaszinó, amely a háború óta szűnhetett.

— Rendőri hírek. A Schenker és Társa cég feljelentést tett a rendőrségnek *Grasics* Staminir nevű alkalmazottja ellen, aki tizenegy nárciszt evőeszközt sok iródi felszereléshez tartozó dolgokat és egyéb apróságokat lopott el a cég kárára. A rendőrség a hírtlen alkalmazottat letartóztatta, a lopott dolgokat nálá megtalálta és őt az ügyészségnek adta át.

— Novisadon nem adnak Amerikába szóló utlevelet. Novisadról jelentik: A novisadi főispán hivatal nem állít ki Amerikába szóló utlevelet, mert a Jugoszlávia névze megállapított kontingens betelt.

— Állami kertészet Novisadon. Novisadról jelentik: A kormány elhatározta, hogy Novisadon állami kertészetet és ezzel kapcsolatban kertészeti iskolát és internátust létesít. A kertész iskolát és internátust a kórház mögötti térségen fogják felépíteni. A terveket az állami kertészeti hivatal készíti el.

— Egy részeg ember agyonverte a fiát. Szemszki Karlováról jelentik a következőket: Lalkovics Péter iszákos ember volt, aki rendszeren részegen került haza lakására. Pénteken délelőtt is, simulatott éjszaka után, részegen ment haza és az ágyban beteg fekvő 15 éves fiát kezdte lerángatni az ágyról. A földre taposta és a falhoz verdeste, míg a szerencsétlen beteg gyerek kilehelte lelkét.

— Sztrájk a titeli gőzfűrészzel. Titelről jelentik, hogy az ottani gőzfűrészmunkásai, számszerint ötven ember bérmozgalomból kifolyólag sztrájkba léptek.

— Állást keres egy menekült orosz uriaszony. Egy menekült orosz uriaszony, aki Subotícán tartózkodik, alkalmazást keres. Elvállal mindenféle iródi munkát, magánórátadását, nyelvtanítást és kereskedelmi levelezést. Beszél angolul, franciául, németül és oroszul. Címe: *Sztavrovics Olga*, Kölcsey (Skotus Viator) utca 38. Klein Annánál.

— A novisadi országos vásár. Novisadról jelentik: Az esős idő miatt elhalasztott novisadi országos vásárt november hó 25–26. és 27-ik napján fogják megtartani.

— Városi nád árverése. A város az ideai nádtérmet árverés útján adja el. Az árverések november 18-án kezdődnek és egész december 2-ig tartanak, mindenkori a helyszínen. Az árverésen a nád ára előre lefizetendő. Közelebbi feltételek a város gazdasági hivatalában tudhatók meg.

— Egy repülőbiztás katasztrófája. Splitből jelentik: Csütörtökön délelőtt *Prebenda* tengerész kapitány hidropilánjával a tengerbe zuhant és kísérőjeivel együtt meghalt. *Prebenda* kapitány a királyság egyik legjobb pilótája volt.

— A bajusz. Novisadról jelentik: Lidloff János munkás ittas állapotban felkereste barátját Rodin Damján. Az ittas ember összezúzózott barátjával, majd rátámadt. Damján fegyvert rántott elő, hogy védekezzék, de az erősebb Lidloff elvette tőle a puskát, mire tovább verekedtek. Dulakodás közben Lidloff felismeri Letépe Damján felbajusztát. A rendőrség a bajusztörtélet tartóztatta.

Minden hölgynek fontos, hogy ruháit olcsó és divatosan készíttesse Sztraka Mihály női divatszalonjában, Subotica, I. Skotus Viator-utca 15. Posta mellett. 6386

— Az osztályorszáját szerdai húzása. Lepedát és Jovanovics az osztályorszáját subotici írelárusítói által eladott sorsjegyek közül a következők nyertek: 2885, 812, 454, 567, 5080, 96, 7528 (500 dinár), 581, 235, 294, 8477, 415, 932, 932, 845, 824, 862, 869 13.273, 080, 16.120 (500 dinár), 196, 126, 18.647, 699, 695, 613, 358, 22.043, 23.801, 870 (500 dinár), 598, 894, 25.066, 27.202, 214, 278, 28.320, 30.519, 514, 549, 540, 539, 538, 32.610, 647 (500 dinár), 33.723, 743, 34.633, 36.121, 19, 37.099, 637, 38.744 (1000 dinár), 734, 41.943, 41.098, 661, 397, 305, 45.508, 593, 530, 46.270, 263, 47.023, 48.398, 302, 381 (500 dinár), 49.718, 50.734, 716, 51.064, 680, 70, 52.310, 330, 55.274, 56.412, 449, 57.584, 59, 597 (6000 dinár), 558 (500 dinár), 59.958, 185, 187 (500 dinár), 69.938, 918, 949, 925, 62.242, 237, 63.338, 61.407, 40, 487, 433, 65.523, 521, 503, 67.750, 728, 889, 957, 683 (4000 dinár), 891, 68.997, 807, 69.020, 72.332, 347, 359, 74.029, 77, 72 (500 dinár), 84, 75.995, 989, 76.293, 383 (500 dinár), 338 (500 dinár), 77.489, 461, 78.822, 869, 898, 929 (500 dinár), 79.997, 84, 983, 989, 944, 89.715, 745, 768, 82.781, 83, 945, 946, 947, 85.635 (2000 dinár), 87.135, 98.588 (4000 dinár), 149, 132, 89.094, 662, 15, 9, 24, 92.063, 79 (500 dinár), 788, 93.083, 93.083, 81, 09, 55, 94.512, 587, 348, 234, 96.516, 549, 98.505, 744, 29, 521, 510.

SZÍNHÁZ

A színház heti műsora. A subotici színház jövő heti műsorát a következőképpen állította össze a színgazdát, a színiügyi bizottságnak való előzetes bemutatás után: Hétfőn délután az »Ivica és Merica« című darabot játszik gyermekelőadás, míg este a szerb nőegylet mulatsága foglalta le a színházat. Kedden este szintén nem lesz előadás, mert ekkor tartják a csehszlovák tanítók hangversenyüket. Szerdán délután két gyermekelőadás lesz újból, míg este A. bérletben a Hassanagenica című drámát játszik. Csütörtökön este B. bérletben kerül bemutatásra »Az én babám« című modern angol komédia, a mely külföldön mindenütt nagy sikert aratott. Pénteken délután előadás a Kir Janja-t ismétlik, míg szombaton a legszebb szerb népszínművet a »Kostana«-t mutatja be a társulat. Vasárnap délután a »Szép bűnevadány« este pedig »Sokica« című népszínmű kerül színre.

D'Arin Zacharia. Említettük már, hogy a szentpétervári opera volt nagy hírváratónistája, D'Arin Zacharia Subotícán hangversenyt fog adni. A hangversenyt a kitűnő énekes szerdán este a színházban tartja meg. A legjogosultabb és legigényesebb szórakozással lehet tekinteni a hangversenyt elé, melyen *Safjapin* utóda és legtehetségesebb tanítványa lép a subotici közönség elé. D'Arin legutóbbára a budapesti Városi Színházban lépett föl, Mefisztót énekelte s a budapesti sajtó egyértelműen állapította meg kiváló képességeit. Subotícán nemcsak klasszikus színművekkel (Schubert, Strauss, Meyerbeer, Rossini) lép a közönség elé, hanem be fogja mutatni az orosz népdalköltészet legértékesebb ter-

mekeit s a modern orosz komponisták legreprezentatívabb alkotásait. El fogja énekelni Pelio Dornmann viágihírű dalát, »Die Muller Lion«-t, melyben a dalköltő a zsidó nép évezredes fájalmának adott zenei formát. E dal előadásával D'Arin Párisban aratott szenzációs sikert.

TŐZSDE

Zürich, november 11. Zárlat: Berlin 0.0675 (0.07), Holland 214 (214), Newyork 540.75 (547.50), London 24.39 (24.43), Páris 35.15 (35.80), Milánó 24.15 (24.65), Prága 17.50 (17.45), Budapest 0.2275 (0.2225), Zagreb 2.25 (2.25), Bukarest 3.42 (3.40), Varsó 0.0375 (0.035), Bécs 0.0074, bélyegzett 0.0076 (0.0074, bélyegzett 0.0076).

Budapest, november 11. A devizaközpont jegyzései: Napoleon 9050, Newyork 2490, Berlin 20, Prága 77.50, Zürich 452.50.

Novisadi terménytőzsde, november 11. Elénk forgalom mellett az árak nem változtak lényegesen. Buza 350–352.50, Szarított tengeri 250, Liszt 0-ás 525, főzö 560, 6-os 425, Arpa 237.50.

Sentali terményárak, november 11. A sentali terményárak ma a következő árakat fizették: Buza 1420, Arpa 850, Kukorica, csöves 340–360, új morzsol 600, Zs 720. A kintart erősebb, mint a kereslet.

KÖZGAZDASÁG

Cukorgyári iparvasut Adán. A cservenkai cukorgyár az adai határban iparvasutat fog építeni. A közigazgatási bejárás Marcikés Triva vármegyei főigazgató vezetésével, hétfőn, november 13-án fogják megtartani.

Budapestre helyezik a Dunabizottság székhelyét. Budapestről jelentik: Minthogy Pozsony alkalmatlannak bizonyult a nemzetközi Dunabizottság székhelyét, ismét szó van arról, hogy a bizottság Budapestre fog költözni. Ebben a kérdésben a bizottság november 13-án Pozsonyban megtartandó ülésén fog dönteni.

ROSSIJA FONCIERE
BIZTOSÍTÓ ÉS VIZSONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
AZ ÉRS ÁLLAM
LEGNAGYOBBI NEMZETI INTÉZETE

Főigazgató: SUBOTICA (Hitelek palota) Helyi képviselőket és utazókat is megvizsgálunk!

Minden kereskedő! válalat, hivatal, célszerű érdeke, hogy létező áru, mely a levelezésben megadott címet képviseli, írtatás legyen. Legjobb kivétel, tiszta BÉLYEGZŐK készülnék minden nyelven prima anyagból! TENNER OPTIKUS cégnél, Subotica Aleksandrova ut. 11. Válaszverő bérlet c. 11. helyén!

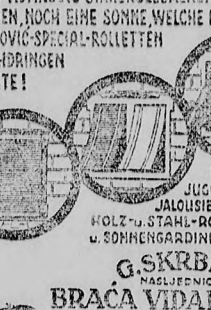
GRADSKO POZORIŠTE

VASÁRNP 1922. NOVEMBER 12-én, D. U.

KIR JANJA

VÁROSI SZÍNHÁZ

ES GIBT WIEDER EINEN EINBRECHER DER INSTANDE WARE VIDA KOVIC STAHL-ROLLBALKEN DURCHZUBRECHEN. NOCH EINE SONNE, WELCHE DURCH VIDA KOVIC SPECIAL-ROLLETTEN DURCHDRINGEN KONNTE!

ERSTE JUGOSLAVISCHE JALOUSIEN-ROULETTEN HOLZ- u. STAHL-ROLLBALKEN u. SONNENGARDIEN-FABRIK

G. SKRBIĆ
NASLJEDNICI
BRAĆA VIDA KOVIĆ
ZAGREB
ILICA 40. GEGRÜNDET 1899.

TELEPHONE: KANZLEI 4-92
FABRIK 22-19

REICH VILMOS

fakereskedő Veliki-Kikinda

a Kornis Zsigmond és Márton aradi fa-termelő cég jugoszlavi képviselete.

Ajánl

leszállított áron

román I. rendű bükki, tölgy és cserhasáb valamint dorozg tüzfát.

Bácska és Bánát minden vidékére gravitál.

Naponta nagyobb mennyiségben érkeznek, tehát minden rendelés **azonnal** lesz szállítva. Kérjen árajánlatot.

Import Romániából!

Bükkhasáb tűzifa,

I-a minőségű

mész.

Gőzüzenő és egyéb fűtési célokra: Lupényi, petrozsényi, resicai és ruskabányai akna és darabos készén.

Kocsigyártóknak:

I-a slavoniai körisbognárfa.

Téglagyárosoknak:

Cserépszárító koretek.

Vagontelepekben szállítja:

FRANKL JAKAB

fakereskedő, Veliki-Kikinda. Telefon 27.

Optálók figyelmébe!

Ingatlanforgalmi iroda közvetíti birtokok, házak, szőlők és egyéb ingatlanok eladását és vételét.

DECLEVA ENDRE PÉCS

Zsolnay Vilmos-utca 5. 7397

APRÓHIRDETÉSEK

Kiadó bérbe nagy műhely. Magányos uri embernek két szoba, konyha, spiciz. kiadó. Cim a kiadóban. 8243

Uri leányt vagy flut teljes ellátásra eladogad. Brennerd. Bárdnyköz 8. szám. Sporer-láz. 8242

Butorozott szobák bérbe kerestetnek, akinek van, jelentse be Malusev-irodában.

Uzlethelyiségek átvételre kerestetnek, lépési díj ellenben. Malusev-iroda. Hentes vagy mészáros-üzlet átvételre kerestetnek. Malusev-iroda. Üvegeket, használtat, mázas áron vesz Kalmár vegyipar, Subotica. 8254

Ajánlunk raktárunkról:

Molino alsónadrágokat I-a munkások számára. Munkás zefir ingeket sötét és világos színben. Fekete klott munkás ingeket. Fehér férfi ingeket. Női fehérmint. Női ingeket kézzel himzett.

Mindent a legolcsóbb áron, legjobb kivitelben és legjobb anyagból.

„ZE-HA“ hazai fehérművarroda Ilica 19. ZAGREB 7057 Ilica 19.

Jelenleg utban levő 19, 21 és 22 m/m. vastagságu **gőzeke sodronykötél** eladó.

Érdeklődni lehet özv. Halbrohrné és Tsa szállítócégnél, Suboticán. 8257

Hoffher és Schrantz cséplőkészletek

1 drb. 8 HP 1922. gyártmány gyári láncos magánjáró, 1 drb. 1914. fogaskerék áttétesü magánjáró garnitúra mindkettő komplett gyári felszereléssel kapható

Löbl Samu és Fia cégnél Bač-Palanka. Telefon 32. 7138

ELADÓ PIPERESZAPPAN ÉS GYERTYAGYÁR

a Vojvodina egy nagyobb városában, modern, teljesen berendezve, gyárépülettel együtt azonnal átvehető.

Cim a kiadshivatalban. 811

Építők és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep. Az egész ország területére legutányosabb árban készítenek megrendelését után, rajzok szerint, épület, portál, üzlethelyiséseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

A jó üzletmenet

mindég az áru minőségétől függ. Azért tartson üzletében esőrendű itaokat. Kérjen árajánlatot tea-rum, törköly, szilviorum, borovicska, barack-pálinka gyártm nyalmról. Egy his (25 literes) rendelés elegendő, hogy nálam állandóan levő legyen.

KOHN IGNÁCZ

bor- és szeszárú nagykereskedése, cognac, törköly- és szilviorumfűzde **VELIKI-BECSKEREK.**

Középnagyságu gépgyár keres esztergályos és lakatosműhelye részére egy szakképzett,

energikus mestert

Szíves ajánlatokat az eddigi munkakörzet és fizetési igények felsorolása mellett kérünk „Vulkan” jeligére a kiadóhivatalba.

Bérszántást és rigolirozást

vállalok, jelenleg Bánátban dolgozó kétféleprendszerű **gőzekével**

A gőzeke készletet kegyező feltételek mellett el is adom. Érdeklődni lehet

özv. Halbrohrné és Társa szállítócégnél, Subotica. 8256

DOLNJA-LEDAVÁN (Prokomurje)

jó forgalmas helyen levő

Vendéglő

(mely áll 3 vendégszobából — hat lakószobával, konyhával s egyéb mellékiségekkel, ugyan-csak egy jólmőző péküzlet sütőjével)

azonnal eladó.

Cim a kiadóban. 8211

PAPRIKA

leszállított árk mellett, **viszonteladónak:**

I. gulyás per kilo K 80—
II. gulyás per kilo K 50—
Merkanitl K 14—

ab raktár, átvéve és fizetve.

Szilágyi István Subotica

gőrgyárral szemben.

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál

KRAUSZ

V.-Becszerék, a törvényszéki palota mellett. Telefon 329. 5904

Csak egy 1000

koronába kerül férfi vagy női téllkabát

báránybőr-béllel való kibélelése.

Nagy vásztek legfinomabb perziánból.

Fekete István

szűkesmester, V. kör, Save Tekelje post. (Krausz malom mellett).

„ELITAS“ S. A.

ZAGREB

DRAŠKOVIĆEVA-UL. 13 TELEFON 12—37.7836

A finom világ illat- és szepítőszerei. Különleges készítmények: Eau de Cologne: Caprice du monde a 50 u. 100 gr. Eau de Cologne Russe luksuskivitelben. Elitas: Creme Speciale finom és kellemes illat nappali (száraz) krém. — Elitas: Poudre de riz en blanc, rose, jaune, mauve. Rachel. Modern virágillatú előzőlő kiállításban. Legbiztosabb, egyedül és esőrendű belföldi pótlék a francia kozmetika készítményeinek.

Kapható minden jobb drogeriában és üzletben. Ha az Ön megszokott illatszerekéntől az esetleg nincs raktáron, legtanácsosabb közvetlenül a gyárból megrendelni. Ilyen szállításkor garantáljuk gyors jöbírve.

nyájas olvasó

rádöbbesz-e néha a magad életére?

A hotel ablakában álltam és bámultam lefelé. Előttöm állott a kavargó lármájú, szédült zsidópai pályaudvar. Vonatok jöttek, vonatok mentek, majdnem azt mondtam, hogy egymás kezébe adták a kilincset. És ha egy pillanatra megállt a vonat, egy tömeg ember hernyózott elő belőle és egy másik tömeg furta magától bele. A sztrigovici remete világot dőgő fantáziájával talán ilyenek gondolta a londoni vödört.

Elzakatolt az egyik vonat. A kocsi sötét, csak egy-egy fényröszke világított bele elcsuhadó fényvel az éjszakába. Az egyik kocsi lépcsőjén áll a lékező s kis olajmécsese úgy világít, hogy belátnékem arcába. Az olaj sercegő fénye sárgára füstötte ezt az arcot s kimondhatatlan szomorúság bűmijével árnyékozta sötétre. S a vonat száguldó sebessége az elmosódottság misztikumával tette sejtelmessé ezt a vonatból, városból, zafából, világból, életből egyetlen pillanatra kiszakított képet. Inkább éreztem, mint láttam, hogy a két szembe forduló sötétbe s a hirtelen rácsapott az összetartozásnak torzón zuhogó érzése, mit keres, mit lát, mi után mered ez a fölbukkanó élet, ez az elcsuhadó két szem. Van asszonya neki is, meleg ölelésű és puhacskós, van gügyögőszavú gyereke s várja valahol egy őrsza szoba és egy meleg ágy. Féltem fordult emberi élete egy soha nem látott életársamnak, az emberi élet, amit jobban takargatunk és féltőbben őrzünk, mint, ki belyeges szegényünk lenne. A gond-

laink sötét sziklái, fehér kenyérünk fekete árnyéka, a házugságok dráné-
lőnk embervonatait s az élet-
érzésünk, az életálat magasztos-
sága olyan mélyen izzik minden-
nap törődésünk katonának mélyen,
hogy melege nem süt át azon a sok-
lim-lomon, ami takarja. Tolvainak
érezünk a dust, aki Rembrandt-ot
akaszt föl szobájában, mert szépséget
lop el az emberektől. S mi tolva-
vagyunk saját magunknak, amikor
gondjaink vermébe verméljük el az
élet titkosság zengését, megvívót és
megszéplő érzését. Néha-néha meg-

is fölszűnik bennünk, mint részegben
az önmagát s azt hisszük, egy színt
látunk a földről égbe levő szívrá-
nyból, egy hangot hallunk a szél-
rék zenéjéből, egy ablak nyílik ki
lelkünk láln, amin keresztül a vég-
telenség opdos messzeségébe tágu-
nak ki a határok.

Mit érezhetett Turgenev, amikor
Szent Pétervár utcáin az elebe-
dő koldusra ráborult s azt mond-
ta: "Testvér, szerettelek, ha engem
ilyen messzeségbe ragadtál el a von-
at, amelyiknek lépcsőjén egy léke-
ző bámul bele az éjtszakába?"

Jean Jeudi.

Apponyi Albert gróf a fajvédelemről

Irta: Szász Zoltán

Ma Magyarországon kétségkívül
Apponyi a legnagyobb erkölcsi ér-
ték. Ő az ország vezére, szellemi
kormányzója. Még akik nem is tart-
ják helyesnek az ő ultralegitimista
álláspontját, még azok is elismerik,
hogy ami a közéleti erkölcsöt és
szellemi emelkedettséget illeti, való-
ban magister Hungariae. Különösen
ha kereszténységről, igazi keresz-
ténységről van szó, érdemes meg-
hallgatni az ő szavát. Persze más
tartalma és eszencése van annak,
mint azoknak a »keresztény nem-
zetis«, »fajvédelem« és »pro keresz-
tény« rikoltozásoknak vagy szólam-
áradozatoknak, melyekkel felcélós vagy
felcélolt politikások nap-nap után
hátráltatják a sokat emlegetett kon-
solidációt.

A nyolcvanas évek elején volt már
egyszer »keresztény kurzus« Ma-
gyarországon. Ez nem a numerus
claususban, hanem a vérvádban csu-
sodott ki. (Par nobile fratrum!)
Ez időtől, 1884 február 7-én mondott
Apponyi Albert gróf egy nagy be-
szédet a képviselőházban, melyben
világosan körvonalozta álláspontját
az antiszemitizmussal szemben.

»Hogy mit tartok én az anti-
szemitikus agitációról, azt, t. Ház-
tám nem is szükséges bővebben
kifejtennem. (Közbeszédés jöbbsé-
de jó lesz.Halljuk! Halljuk!) Azok-
nak, akik úgy tettetik magukat,
mintha e tekintetben kérelmek

volnának, (Derülttség balladól.)
azoknak megteszem azt a szívés-
séget, hogy megmondjam: mitán
a jogegyenlőség kultuszában ne-
velkedett és a jogegyenlőség po-
litikai dogmáját soha meg nem
fogom tagadni, (Zajos helyeslés
a baloldalon.) »Mitán keresztény
hittem alapelveivelhöz tartózkodtam
lanul ragaszkodom, melyek közt a
felebaráti szeretet a lezárkálato-
sabbak egyike. (Általános helyes-
lés.) ugy politikai, mint erkölcsi
szempontból határozottan el kell
tűnnem az oly agitációt, melynek
szubjektív és gyűlölködést ter-
jesztő célzatai mind a két alap-
elvébe ütköznek. (Általános zajos
helyeslés.)

Igy nyilvánított tehát Apponyi az
antiszemitizmussal szemben vallott
elvi álláspontjáról. Valóban egy
irányzat, — amely megcsúrt a jog-
egyenlőséget és emberszeretet nagy
elvét tagadja, az hiába kendőzi ma-
gát »kereszténység«, fajvédővé,
az nyilvánvalóan a legsötétebb reak-
ció kifolyása. De nagyon érdekesek
és beszédesek az antiszemitizmus
gyakorlati terjesztését megőrző szava.

»És ha már erre vonatkoznék,
ami nem volt szándékomban, még
emnyit mondtam, nem tehetem,
hogy ne reflektáljak pár szóval
Eötvös Károly igen t. képviselő
ur minap emondott beszédjének

egy passzusára. (Halljuk!) Ő t. i.
az antiszemitizmust többféle kate-
goriákba osztva, a többek közt —
a többi kategóriákkal nem foglal-
kozom — hivatkozott a főpapok
és egyáltalában a papság antisze-
mitizmusára.

Nem tudom, hogy a képviselő ur
honnan vette azt. Tudommal —
és igen szomorú volna, ha más-
ként volna — nincs Magyarorszá-
gon egyetlen egy főpapja, nincs
egyetlen egy előkelőbb helyet el-
fogláló egyéniség Magyarorszá-
gon, az összes keresztény feleke-
zetek között, akikől az antisze-
mitizmus mozgalom a legcélsze-
lyebb batoritást nyerte volna. És
ha netán az alsópapság sorában
akadnának itt-ott egyesek, kik
é mozgalommal karöltve járnak,
amint hogy magam is tudom, hogy
ez itt-ott előfordult, hát én ezt
végtelenül szomorú eseménynek,
illetőleg jelenségnek tartom és
a magam részéről nem tehetek
egyebet, mint hogy — amennyire
befolyásom köre terjed, amennyi-
re az illetők halandók az én szu-
vatára egyáltalában valamin adni
— éppen a vallás szolgálat és ép-
pen a keresztény vallás szolgálat
és elsőbbség az az az egyházi,
melyhez tartozni szerencsés va-
gyok, kérve kérem, hogy e moz-
galomnak lényegében keresztény-
ellenes jellegét lére nem ismerve,
azaz minden közösséget vissza-
utasítsanak. (Zajos helyeslés. Zaj
az antiszemitá-párt részéről.)

Végül még Apponyi rámutat arra,
hogy az antiszemitizmusnak főoka
az a tévedés, hogy a kapitalizmus-
nak és főleg a hitelszervezetnek
egyes tulkapasait, mivel ezeken a
pályákon nagybőrrá zsidók működ-
nek, magának a zsidóságnak, mint
olyannak rovására írták. S jelzi ter-
mészetesen, hogy mily igazságtalan-
ság ez.

Beszéde, mint látható, ma is ak-
tuális. Tanulsága éppoly megőrzé-
nítő a mai rezsim számára, mint
bizonyíték Apponyi nemes gondol-
kozása mellett.

Azok a hangos magyarkodók, uszi-
tók és mellévtörők, akik hamis jel-
szavakkal az ország bekéjét zavar-
ják, mindenesetre tanulhatnak belőle.

Régi írók

Irja: Baedeker

DÓCZY LAJOS

II.

A legtöbb ember címesebb —
mert jobbedvű — a fehér asztalnál,
mint bárhol másutt. A Dóczy eleven
szelleme is itt sziporkázott a leg-
élénkebben. Vele ebédelni vagy va-
csorálni annyit jelentett, mint: ki-
tűnően mulatni. Ilyenkor megnyi-
totta elmeségének a zsilipjeit és
pazarul szórtá szellemi tüzijátéka-
nak a röpöntőit. Másnak az évá-
gya jön meg evés közben, neki az
esprít-jé nőtt, gazdagodott és csillog-
gott, malatát találtak. Ő maga mon-
ta tréfásan egyszer, amikor ezt a
kedves tulajdonságát emlegették:

— L'esprit vient en dinant. (Ebéd-
közben jön meg az esprít.)

A beszélgetés a bécsi Sacher-ven-
dégli éttermben folyt le, s valakia
társaságból így szólt:

— Nézze, Herr Seaktionschef, ott
ül annál az asztalnál a kollégája,
F... ur. Olyan jóízűen falatozik,
hogy öröm nézni és mégis... mégis
... hogy is mondjam csak, egy csöp-
pet se elműs. Ha evés közben jön
meg az esprít, hát akkor mért nem
szellemes ő is?

— Istenem, — felelte Dóczy. —
Ha eleget ebédelne, ő is szellemes
válna, mert ez a módszer csallhatat-
lan.

— Bocsánatot kérek, én megfi-
gyeltem azt az urat. Ő határozottan

többet eszik, mint ön, méltóságos
uram.

— Lehet hogy többet, de még se-
leget, — jegyezte meg mosolyogva
Dóczy. — Az ő esete egy kicsit ne-
hez és hasonlít a Marc Twain em-
beréhez, aki azt kérdezte a kitudó
humoristától, vajjon ha tehetséges
író akar lenni, mennyi halat kell on-
ni, amelynek a foszfortartalma állí-
tógal előnyös hatással van az agy-
működésre.

— Nos, Marc Twain azt tanácsolta
neki, hogy ha szellemes íróvá akar
lenni, akkor harminc esztendőn ke-
resztül egyen meg mindennap reg-
gelire vagy ebédre egy középnagy-
ságu cethalát. ... Az én jeles kol-
légám is, ha reggeltől estig mindig
ebédelne, harminc év múlva —

— Szellemes emberré válna?

— Nagyon öreg ur lenne.

De önala az espritnek nemcsak
határa volt, de fokozata is. Evés-
közben tündöklött szelleme, de ez az
elmeállapot ahhoz a hangulathoz ké-
pest, amely nőtársaságban fogta el,
valóságos szellemi szegénység volt.
Ha nők vették körül, akkor Dóczy
maga volt a perszonifikált szellemes-
ség s ilyenkor el lehetett mondani
róla:

— L'esprit vient en courissant.

A nőket, mint minden valamire-
való író, nagyon szerette s ha a
hőgy, akivel mulatott, csak egy ki-
csit volt érdekese vagy pikáns, akkor
a társalgása csupa vicc, öltéte, el-
méségge hatványozódott. Az örök-
nőiség úgy hatott rá, mint a leg-
franciább pezsgő... És most kép-

zeljük el ezt az eleven szellemet
ebédelni két csinos és fiatal nő közt!
Ekkor volt csak igazán clemében s
ebéd után a szomszédnál nem tud-
tak az elragadtatástól egybet mon-
dani magyarul vagy németül, asze-
mint, hogy Pesten vagy Bécsben
mulattarta őket, mint: »No, ez a Dó-
czy!« és: »Na, dieser Dóczy!«

Nagy barátja volt a nőknek s ezek
ha nem is viszonzották az érzelmeit
hasonló melegséggel, a társalgás-
ban nagyon jól érezték magukat, fő-
leg azok, akiknek volt érzékük a
költészet iránt s meg tudták érteni
társalgásának a finomságait, ame-
lyek a Girardiné asszony »bureau
d'esprit«-jében is hódilhattak volna.
A műveltség is igen udvarias a »szép-
nem«-mel szemben s nem fest soha
oly nőt, akit érdekese tenni vagy
valamelyes bájjal fölráznai meg ne
kísértett volna. Az irodalomban nem
állt szóba olyan nőkkel, akik nem
tetszettek neki, — az életben meg-
tette ezt néha, mert schilleri módon
is szerette őket s megbocsátott a
jelentéketleneknek amaz érdekese-
nek a kedvéért, akik az életét de-
rültetebé tették s a költészetét inspi-
rálták.

A nőimdata közmondássá lett.
Egy bécsi műkereskedő, aki a nap-
vezetéseinek művészi fényké-
peit szokta a boltja kirakatába ten-
ni, a költőnek arcképét egyszer a
Burgszínház egyik legszebb nőtágya
és Adolf Wilbrandt, s színház igaz-
gatójának a fotográfiája közé he-
lyezte s megkérdezte tőle, vajjon
meg van-e elégedve a hellyel, ame-
lyet a kirakatban kapott?

— Egyáltalában nem, — felelte ha-
tározottan Dóczy.

— Hogyan? — csodálkozott a
műrús. — Olyan bájos asszony
mellett nem éri jól magát?

— Mondok valamit, — világosítot-
ta föl őt a nők barátja. — Az élet-
ben kitűnően érzem magam egy
szép asszony mellett, sőt esetleg
jobban mint kétő között, de az ön
kirakatában jobban szeretek kétő
között mint egy mellett figurálni.
Sokra, nagyon sokra becsülöm az
én tisztelt Wilbrandt barátomat, de
annyira még se mint egy szép mű-
vésznot.

Másnap a jeles színműró arcké-
pe már két szép nőnek a portréja
között volt közszemlére téve.

Akadnak persze, akik e frauen-
lobos rokonszenvét a fajtája hibá-
jának, »rituális bujaság«-nak tulaj-
donították, de akik jól vagy legalább
jobban ismerték, azt egyszerűen az
író természetének s a költői ér-
zékenységének tudták be, amely
Goethe-től a legkisebb poétáig a
nők lovagjává teszi a szellem lovag-
jait. És — el kell ismerni mindenki-
nek — a szellem ily lovagjának több
szabad, mint másnak s ha többet is
kíván, az nem valamelyes perverzi-
tásnak, hanem nemes költészetének
és élénk fantáziájának a velejárója,
és egyszersmind a bizonyítéka.
Mert a költő és a költészet rokona
a nőkel, mint a technológia vagy a
matematika és Dóczy Lajosnál bi-
zony nem történhetett volna meg
az, ami Jean Jacques Rousseau-val
esett meg Velencében, hogy egy
nőcske, akivel szemben nem viselke-

Jegyzetek a jugoszláv tenger partjáról

Lakroma szigete, a csend birodalma

Raguzának csak jelentéktelen kis városi kikötője van, a nagy hajóállomás Gruzban várja az amerikai és nemzetközi hajókat, amelyek Raguzát nem közelíthetnek meg. Ez a kis városi kikötő azonban annál életkebb és forgalmasabb. Kis helyi érdekű és kiránduló-hajók indulnak sűrű egymásutánban és a moló két oldalán a bárkák és csónakok egész rajta hánykolódik türelmetlenül a hullámzó tengeren.

A kis kikötőben jellegzetes olasz tengerparti alakok nyüzsögnek. A dalmáciai hajós nép félig olasz, félig horvát; különös keveréke ennek a két népnek, a szláv minden energiájával és az olasznak a megbízhatatlanságig menő élelmes vállalkozókedvével. Amikor a kikötőbe érünk, hangosan és egymással versengve ajánlják a hajósok bárkájukat rendelkezésünkre. A párbeszéd, ami itt néhány másodperc alatt lefolyik, nagyon jellemző és tanulságos:

— Ötven dinárért átviszem Lacro-ma szigetére — mondja az egyik bárkás.

— En husz dinárért viszem át — vág közbe egy rossznézésű másik hajós.

Mire az első gondolkodás nélkül rávág:

— Hát akkor én tíz dinárért el-viszem.

Semmi se jellemzi annyira a dalmát partvidék olaszbakevert hajós-népének karakterét, mint ez a néhány pillanat alatt lejártható alku, amelyben az utas nem is jut szóhoz. Csunya harc ez az életért.

Aztán a bárka egyenesen himbálással sodródik a nyílt tengeren, mindig távolabb és távolabb a várostól. A raguzai várakak szürkén merednek utánunk a délelőtti napsütésben, a hegyeken kanyargó vonat olyan-nak tűnik itt lenni, mint egy kicsi já-ték-lokomotív, amit csak gyerekek szórakoztatására csináltak, messze a tengeren már ködlik Lacro-ma szigete és minél távolabb vagyunk künn a tengeren, annál több hajóval találkozunk. Furcsa, szorongó érzés, a mel-

tőségteljesen hullámzó tenger hatalmas viziskján himbálózni ezzel a kis bárkával.

Egy félóra alatt elérjük a szigetet. Lacro-ma a dalmát tengerpart leg-szebb és méltán leghíresebb szigete. Schol a trópusok vegetációját nem ontja olyan pazarul szépségeit, mint ezen a csöndes kis szigeten. Amikor a bárka kiköt, a tengerparttól hatalmas pálma-ligetbe érünk. Múltóságos csend, embert nem látni sehol, csak a pálmák sugnak műsztikusán és olaj-fák, meg narancsfák szegélyezik az utat.

Egyenes ösvény vezet fel a hegy-re, ahol a régi kastély áll. Ezt még a Habsburgok építették és sokáig itt benne önkéntes szinkvetésben Mik-sa, a későbbi tragikus halálú mexi-kói császár. Most dominikánus ko-lostori és árvaház van a kastélyban. És a hatalmas, a renaissance-mű-vészet minden pompájával éke-skedő kastély most már szegény és üres. Sokáig mutogatták az errevetődő idegeneknek azokat a szobákat, ame-lyekben Miksa császár lakott és mi-kezt változatlanul hagyott a történelmi kegyelet, ma azonban már sivárak és puszták ezek a szobák, a szegény barátok aprópénzre váltották a történelmet és eladogatták potom pénz-ért az ittjárt idegeneknek a kastély egész berendezését. Maguk a sziget-lakói mesélik ezt és szomorúan vilá-gítanak bele a háboru utánú évek nyomorúságába, amely már a kul-turhistóriai értékeket is dobra-veri.

A kastély-épület bal szárnyában van az árvaház. Csudaszép parkban vannak a messzi vidékekről ide-szaklalt kis árva-gyermek, fiúk és lányok vegyes és közöttük jóságos apácák, akiknél ezek nem is látnak itt más embert egész gyer-mekkorukban, amíg aztán egy csu-nya napon a csöndes, magányos sziget-ről ki nem vetik őket a hullámok a tenger sodránál is félelmetesebb sodrásu életbe.

Egy vékonyhangu csengő jelzi az árvaházban a délut és utána csend borul a régi kastélyra is. Most olyan a sziget, mint egy lakatlan, emberek-

dett elég ügyesen, azt a tanácsot adta neki:

— *Amico, lascie le donne, e studi-la matematica!* (Barátom, hagyj te a nőket és menj matematikázni!)

Egy előkelő bécsi urasszony (na-gyon kitűnő tudónak a felesége) beszélte el egyszer nekem, hogy egy hangversenyből az úrval és Dóczy Lajossal együtt ment haza kocsi-n, amelynek nem volt vis-à-vis ülése. Az illendőség és a szent morál érde-keben tehát egy helyezkedtek el hátrán az egyetlen ülésen, hogy a férfi került a felesége és a költő közé.

— Még ebben a helyzetben is min-den áron meg akart eszokolni! — fe-jezte be előadását a hölgy.

— Az ura? — kérdeztem tréfásan.

— Nem, Dóczy! — felelte a hölgy.

— Nagyságos asszonyom, — ve-tettem közbe: — Panaszkodik ke-gyed avagy dicsécszik?

— Magam se tudom, — volt az őszinte válasz. — De, ugy-e, ez mégis csak nagy merészség volt?

— Lakább bátorság... De nem volt ennek kevéssé Maga is az oka?

Elgondolkodott s aztán így szölt:

— Nem mondom, hogy nem ka-cérkodtam vele egy kicsit. De, mon-dja, lehet nem követtek tőle, mi-ko-lyan olyan nagyszerűeket tud mon-dani?

Ez olyan jellemző kifejezés a nő-ke is meg Dóczyra is. Nagyszerű-keket tudott mondani, azaz tudott a nők nyelvén beszélni, ami aztán ka-cértságot váltott ki ez utóbbiakból.

Lehet, hogy a kitűnő íróbeli meg-viszont agresszivitást váltott ki az ilyen kacérkodás, de hát az yesse rá

től meg sem közelíthető távoli és rejtelmes sziget, gyermekkorunk legkedvesebb olvasmányainak drága emléke. Nagy vágy icipozik a szí-vünkbe: itt élni, egyedül, nyugodtan és békességben, nem tudni az em-berekről, akik a jászok és a világ súlyos szenvedéseiről, amelyekben jaja, csak megsebesülhetünk. Lefek-szünk a pálmák alá, fölöttünk az enyhén simogató napsugár, mellet-tünk felséges melódiákat dalol a ten-gér és a fákon boldog kis madarak csicseregnek. Embert zaj nem hallik ide, csak a természet halleirjajzik köröskörül és ebben a percben az az

érzésünk, hogy nincs is talán más szépség, csak a természetben... Itt maradni és itt élni nyugodni, boldog ösmer-életet az aszo-nyunkkal... Kikapcsolódni min-denből, ami fájdalmasan lenyűgözi és igába hajtja az energiánkat, itt maradni örökre... Talán csak így volna érdemes élni...

Erre gondolunk, amikor az olasz bárkás sivár hangja sürgősen hang-zik fel a kikötőtől. És néhány perc múlva újra lenyel bennünket a lár-más, nyüzsgő város... Nem lehet kikerülni az életet...

László Ferenc.

A naggyá nőtt Novisád

Novisád felvette a Vajdaság metro-polisának címét és jellegét. Politikai értelemben nincsen a Vajdaságnak fővárosa, aminthogy politikai érte-lemben nincs már Vajdaság. Novi-sád a leendő új bácskai kerület székhelye — lesz. Ettől függetlenül

függetlenül, a beográdi szellemi és politikai központtól egészen önállóan izmos és termő új szerb irodalom, új szerb tudományos mozgalom, színművészet, közgazdasági tevé-kenység és politikai mozgalom fejlődött ki és izmosodott meg, amely

A Futaki-ut

közgazdasági és kulturális szem-pontból azonban Novisád mégis egy nagy területnek egyre jelentősé-gesebbé váló gócpontjává növekedett meg.

Bácska és a Bánság városai kö-zött Novisád kétségkívül a legelő-s nyelven áll. Igazi nagyvárosi élet lüktet egyre épülő, forgalmas utcáin, kereskedelmi, közgazdasági és kul-turális élete olyan rohamosan foko-zódik, hogy fejlődése szinte amerikai méretűnek látszik. Jóformán az egyedi város a Vajdaságban, ahol építkezés folyik. Másutt mindenütt kényszerű stagnálást parancsol a súlyos közgazdasági helyzet, az egy-re érezhetőbbé váló pénzkrisis. No-visád ebből a szempontból is kivétel. És ez a szerencse kivétel emeli most a nagyjövű, szép dimenziú várost a fejlődésben elmaradt, vagy csak igen lassan cammogó többi vá-rós fölé.

Háromnyelvű város Novisád, három-féle kulturál, aminthogy mindig is az volt: a magyar, szerb és német kulturák végvára, békés ösztetalko-zó helye, baráti, testvéri közfoglása. Szabadon bontakozhatott ki itten és nöhetett naggyá az elmúlt hat év-üzlet alatt a magyarországi szerb-ség kulturális élete, Novisád volt a »szerb Athén«, ahol szinte egészen

most már nemes tradíciókkal teljes és példára serkentő. Az igazi egész-séges, kulturális, közgazdasági és politikai aktivitásnak gazdag és ter-mő gyümölcsei értek meg itten a csöndes és céltudatos munkássá-gnak lassu esztendei alatt. A kis »Athén«-ra méltán büszkeséggel és jóleső öntudattal tekinthet a vajda-sági szerbség, mert mindaz a hatá-lmas kulturális eredmény, amely hosszú évtizedeken át Novisádban érett meg naggyá a saját lelkeből és a saját erejéből fakadt.

Iskolapédagiát mutatta meg a vaj-dasági szerbség a »szerb Athén« megeremtésével annak, hogy mi-ként kell a nemzetiségi kisebbségeknek megőrizni és megerősíteni, faji sajátosságait, külön nemzeti kul-turájukat, gazdagság jajaikat. Termé-szetesen lankadatlan munka, soha el nem alvó nemzeti öntudat, sok-sok idealizmus és tetterő kell ehhez a munkához.

Most, hogy a vajdasági magyarság nemzetiségi kisebbség lett, önma-ga iránt való kötelességet teljesíti ak-ko-lyan, ha megszívleli, ha következe-tesen utánozza ezt az imponáló pél-dát, ha teljes vértetzel, komolyan és kitartással részt vesz ebben a győ-nőri kulturális versenyben, ha minden meglévő erőlközi, szellemi

és gazdasági értékét éppen oly következetesen, éppen oly idealizmussal teltet, törhetetlen akarattal fordítja a saját boldogulásának javára.

Novisadnak abban is szerencséje volt mindenkor, hogy sohasem, szűkölködött vezetésre hivatott, nagy-koncepciójú közéleti férfiakban. Már a háború előtt is egyike volt a legcsinosabb, legelőkelőbb, a legvárosiasabb külsejű városoknak. Ennek köszönheti, hogy aránylag igen sok a szép, impozáns középülete, hogy az évek során sokféle társadalmi és kulturális intézmény létesült itten, ami ma is hiányzik. Ujabbban a főbb állami hivataloknak egész légzője kellett, most már tözséje is van,

osztályrésze. Sem országgyűlési, sem községi választójoga nincsen, sem is tehetne mást addig, amíg el nem éri állampolgári jogainak teljesét. Ha meghagyták volna iskoláit, társaskörét, talán intenzívebb kulturális életet folytathatna, így azonban ugyiszlán teljes töltettség-re van szorítva. Hosszantartó, türelmes várakozásra. A novisadi ma-

Dr. Kovács Bódog, ügyvéd

gyarság legnagyobb sérelme és károsodása, hogy nincsen egyetlen középiskolája sem, ami pedig számarányánál fogva joggal megilletné. A felekezeti élet az egyetlen terület, ahol még bizonyos foku külön életet élnet. Hogy a magyarság nem csekély jelentőségű tényező még ma is Novisadon, leginkább az mutatja, hogy két napilapja is van. Az iparosok, a gyári, kereskedelmi és ipari alkalmazottak jó része magyar. Di szép számmal van képviselve a magyarság a mezőgazdaság terén is. A novisadi magyarság tehát becsületesen és eredményesen képviseli részét a dolgozó társadalomban.

A háromnyelvű lakosság egyé-

Dr. Stefanovics Zsarkó, polgármester

kereskedelmi és iparkamarája, munkáshörzége és egész sereg jóléti, szociális, közegészségügyi és közgazdasági szerve.

Novisad jelenlegi polgármestere, dr. Stefanovics Zsarkó, lelkes ügykezettel és nagy felkészítéssel munkálkodik a város céltudatos fejlesztésén, amely különösen az utóbbi időben korszerű szociális szükségletek megoldása által jut kifejezésre.

Nem csekély közgazdasági tényezője a városnak a két év óta fennálló tözsde, amelynek fejlődését tartósan biztosítja az egyre hatalmasabbá váló közgazdasági élet. A dunai kereskedelem és a dunai hajózás, új gyárak alakulása, új gazdasági terü-

Öreg magyar a nagy piacirol

ként bővölni, testvériesen megfő egymás mellett. Nemzetiségi és felekezeti torzalkodások nincsenek. Az utcákon, az üzletek cégtábláin, a hivatalos hirdetőmútyeken szerb, magyar és német nyelvű felirások. A novisadiak majdnem kivétel nélkül beszélnek egymás nyelvét és éppen ezért nem is idegenek egymás számára.

Ha lesz két-három új, nagy szállodája Novisadnak, igaz, nagyvárosias méretű kávéházakkal, akkor a városban is elérhető a gyorsan növekvő város a nagyvárosi nivót. Telen még nem egészen az, de nyáron, mikor megnyílik a dunai strand-fürdő, akkor a legpezsőbb élet vibrál itten, igazi társadalmi élet csak nyáron van.

Ha majd megszűnik a törhetetlen lakásnincs, amely talán legerősebben Novisadon dühög az összes vajdasági városok között, akkor majd következni a város mostani szemmel látható dezltségéből is. Mert egy kicsit úgy fest most Novisad, mint az, aki hurcolkodás előtt áll: a régi lakásból már félig kint van a lába, az új lakása pedig még nincsen kész. Rendiárvit mértékben meg-növekszik majd Novisad lakossága, mihielyt az a szükséges, még hiányzó

néhány száz ház, az a régóta tervezett harminc-negyven bérkaszánya és az új közhivatalok palotái felépülnek. Addig azonban nem valami élvezet novisadi lakosnak lenni. Ez az idegenlenség, ez az átszálló jelleg ráütötte az egész városra. Talán azért is van mindig annyi ember az utcán, a kávéházakban, a mozikban, mert minden második embernek nincs rendes otthona, megfelelő lakása.

Nagytakarítás van Novisadon és föld, hogy ez az általános rámolás még sok ideig fog tartani. Kínótt a kereteiből itt minden. Szűk és kicsiny a vasúti pályaudvar, a hajóállomás, nincsen megfelelő helyük a felső bíróságoknak, egész sereg iskolának, a postaigazgatóságnak és a különféle közhivataloknak, már a városláza is elégtelennek bizonyult.

Dunai-telepi magyarok

a megnövekedett adminisztráció lebonyolítására. Terjeszkedik a város jobbra is, balra is és ha a büszke tervek valóra válnak, nem sokára hatalmas palotásor nő ki a földből a Dunaparton, szemben az öreg Pétervárral.

— M. —

Gyászindulás shimmy

Páris legújabb örülete — Profanizálják a klasszikus muzsikát

Párisban megkezdődtek a téli szórakozások. A kedvenc tánc ugy látszik az idén is a shimmy marad. De az éjjeli barok és a nappali thae-roomok világában már megújult a tavai shimmy fűlbemázó muzsikát, a párisi zeneszerzők pedig már kimerítették invenciójukat és a parkettok vidám vevőjei sirukból exhumálják Chopint, Bachot, sőt Wagner is.

Furcsa divat kapott lábra Párisban. A mulatóhelyiségekbe belépve Tannhauser, Peer Gynt, Chopin gyászindulóját hallja az ember és a morská komor ütemre élnek kontrasztient járják a párok a shimmy lokusnak felszeg mozdulatait. A Petit Parisienben végre szót kér egy előkelő párisi muzsikás, aki éles hangon tiltakozik a profanizál divat ellen: „A muzeumokban minde-nyit ki van írva, hogy a kiállított képekhez és szobrokhoz nem szabad hozzányúlni, csupán a zene van — ügylátszik — kitéve a vandál pusztításoknak és Beethoven, Mozart, Chopin és Wagner műveit durva kezekkel bántalmazták: Beethoven gyönyörű kilencedik szimfóniájára one-steppet járnak, a Varisz-fuvala melódikus zenéjére pedig tangót libegnek a párok és a minap Chopin gyászindulóját egy jazz-bandiól hallottuk eszevesztet kakaofóniával játszani. Páris partijaiban egy ágat sem szabad letörni, egy virágot sem letépni, de Páris termelben Gounodokat és Bizeteket lehet megsemmisíteni. Meg kell alakítani a zenevédő egyesületet és nem szabad megengedni, hogy Páris népe kis zenekart pártfogoljon, de nagy kényszerű széttagoljon. A shimmyzők és tangózók ám táncoljanak reggeltől estig és estétől reggelig, de szent szírokon ne táncoljanak.

Im ilyen Páris vidám és komoly embereinek hangulata. A Petit Parisien cikke azért is különösebb figyelmet érdemel, mert annak minden sorában a művel zenezék egyenlő tisztelettel vannak említve a franciákkal.

SAKK

Rovatvezető: Maróczy Géza.

53. számú földvány.

Braune Róbertől.

Sötét: Kd4; Fd3; gy: a4; c2; e2, e6 és f6 (7).

Világos: Kb6; Vb8; He7; gy: d2 és g3 (5). — Matt három lépésben.

58. számú játszma.

Világos: Spielmann Sötét: Miseses
1. d2—d4 17—f5
2. g2—g3
Ujabbban a szárnyai fejlődés a legdivatosabb a zárt védekezések ellen.
2. b7—b6
3. Ff1—g2 Hb8—c6
4. Hg1—f3 e7—e6
Azonnali Fc8—b7-re 5. d4—d5 következhetnék.

5. elsláncol Fc8—b7
6. c2—c4 Ff8—d6

A futó nem áll jól d6-on, helyesebb volt e7-re fejlődni.

7. a2—a3 a7—a5
Ennek a lépésnek célja b2—b4 megakadályozása, hátránya viszont, hogy a világos vezérhúszár b5-ről nem üzhető el.

8. Hb1—c3 Hg8—f6
9. Hc3—b5 elsláncol
10. Vd1—c2 Hc6—a7
11. Hb5×d6 c7×d6
12. Fc1—f4 Vd8—c7
13. Ba1—c1 Hb8—c8
14. c4—c5! b6×c5
15. d4×c5 e6—e5

Ha a vezér üti a c5 gyalogot, úgy vezércsere és 17. Ff4—d6 után, világos sokkal előnyösebb helyzeteket ér el.

16. Ff4—e3 Hf6—e4?

Hiba, igaz ugyan, hogy világos most már jobban áll, a szöveg lépés azonban gyalogvesztéssel jár. A legjobb volt még aránylag 16. Fb7×f3, 17. Fg2×f3, e5—e4 stb.

17. Vc2—b3+! d6—d5
18. Hf3×e5! Vc7×e5
19. Vb3×b7 Ha7—c6
20. Fe3—f4 Ve5—e6
21. Bf1—d1 g7—g5
22. Ff4—d6

Sokkal erősebb, mint ütni a gyalogost, amire sötét Ba8—b8-al ellentámadáshoz jutna.

22. Bf8—e8
23. Vb7—b3 d5—d4
24. Vb3×e6+ Be8×e6
25. Fg2×e4 f5—e4
26. Bc1—c4 g5—g4
27. b2—b4

Igen erős lépés volt 27. Fd4—f4 is.

27. Hc6×b4
28. Bd1×d4 Hb4—c6
29. Bd4×e4 Be6×e4
30. Bc4×e4 h7—h5
31. h2—h3! g4×h3
32. Be4—h4 Kg8—f7
33. Bh4×h5 Hc6—d4
34. Ke1—f1 Hd4—b5
35. Bh5×h3 Hb5×a3
36. Bh3—h7+! Kf7—e6
37. e2—e4 Ha3—c4
38. Bh7—e7+! Ke6—f6
39. e4—e5+! Kf6—f5
40. Be7×d7 Bc8—a8
41. c5—c6 Hc4×d6
42. e5×d6 sötét földalta, mert pl.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

42. Kf5—e6 nyerne 43. f2—f4, a5—a4, 44. f4—f5+, Ke6×f5, 45. c6—c7 és azután Bd7—d8.

Fath Ferenc, apátplébános

leteknek a város érdekörébe való bevonása márl-holnapra valóságos kis metropolist varázsolnak az egykori provinciális, sőt vicinális jellegű városból.

Ebben a nagyra nőtt, zajgó, zsi-bogó, par excellence kereskedővárosban, csendesen, szinte tulságos félrevonultságban éli megváltozott életét a még mindig tekintélyes számú, dolgos és értékes magyarság. Az országos és városi politikától egészen távol, a szürke, szerény polgárember élete most a magyarság

nagyon valószínű, hogy a jövőben a mesterek egy része és pedig a nagyobbobb, amellyel foglal állást, hogy külön követelés nem teljesíthető. — Régebben, mikor még az utazási és ellátási költségeket a mesterek saját zsebéből fizették, senkinek sem jutott eszébe az ilyesmi. Dr. Tarrasch, Pillsbury, Charousek, Maróczy, Schlechter s még többen is állottak azon a nívón, amelyen ma Aljechin, Rubinstein és még néhány mester állanak, és egyikük sem kapott soha külön honoráriumot a résztvételért; annál kevésbé jogosult az ma, hol a mesterek minden külön költség megtérülést nyer. A külön honorárium elveszi a versenyt a sport-szerűséget s csakis a gyenge rendezőség adja meg; nem szükséges mást cselekedni, mint megtagadni minden külön követelést s egy-két verseny után senki sem fog föllepni azzal. A sakkmesterek, hogy neve szerepeljen, játszania kell, aki nem játszik, arról elfeledkeznek. A mesterverseny mellett mesterképző verseny s helyek verseny is lesz s így Bécsben három hétig egyébről, mint sakkról, aligha olvashatunk. — A teljesen jogosnak látszó Vukovics és König, fiatal mesterek, képviselik, szereplésük elé különleges érdeklődéssel tekintünk.

Uj orvos Suboticeán. Dr. Andrijevics Anura a suboticei vasutagazgatóság főorvosa egy teljes évi tanulmány után, melyet a külföld leghíresebb fogászati klinikáján töltött, ismét visszatért Suboticeára. Az elmúlt év alatt sikerült a legmodernebb fogorvosi technikával megismerkednie s azt tökéletesen elsajátítani. Eisenberg tanár klinikáján a legprecízebb fogászati műtétet és speciálisan a ferdén behelyezett fogak ki egyenesítését tanulta meg. Dr. Andrijevics fogászati műtermét most nyitotta meg Suboticeán. Kralja Petra-utca 7. (volt Reich-palota) az emeleten, ahol mindennemű fogtörést és foghúzást végez. Specialista mindennemű arany-munkában, úgy mint koronák, hidak, Richmond-koronák és kaucukkrákók leg-tökéletesebb elkészítésében és behelyezésében.

Művészet a fotográfiában. Külföldi értékesebb gyűjteményekben a képművészet remekei között fotográfiákat is láthatunk a festmények, szobrok, rézkarcok igen közeli társaságában. Ez azt igazolja hogy a műfő közönség a valóban művészi a fotográfiában is megbecsül. Reményi fotográfus mesternek most rendezett kiállításán kiállított képet is ezt a tényét igazolja, mert a kiállított képek, portrék és tanulmányok nemcsak a hasonlóságot tekintetben, amit a közönség a fotográfiában elsősorban vár, de a beállítás természetességében és a kidolgozás technikaiában is kifejlődött ízlést, a biztos kezű és öntudatos mestert és a lelkiismeretes munkát igazolja.

Kérem. A suboticei izraelita népkönyvtár vezetősége azzal a kérelemmel fordul a tehetősebb családokhoz, hogy a közeli hideg télre való tekintettel a szegényeknek is juttassanak lehetőleg valamit. Káposztát, krumplit és más zöldségeket, bármekkora mennyiségben is a leghálásabban fogad el a vezetőség. Cím: Zrinjski trg.

Vasárnap este a Nemzeti Szálló nagytermében Landau Juliska táncadárnő nagyszabású táncestélyt rendez és ezúton kéri t. közönsége szíves megjelését.

A mai lapunkhoz mellékeljük A. R. Pavlović Beograd, Jakšićeva-ut 15, az állami osztálysorsjatek felárulási táblát megrendelő-lapját a most tojalmatban levő osztálysorsjatek utolsó húzásaira. A táblaműtőre egyesület ezúton értesíti az érdeklődőket, hogy az ifjuság és felnőttek számára heber nyelvi kurzust nyit. Jelentkezni lehetettönként 11 órakor dr. Gerson József rabbi ur lakásán lehet. Az elsőek.

(*) A legizetesebb és legolcsóbb világsregeli Landović (volt Bačka), vendéglőben. Csak 2 dinár.

(*) I. M. Ovdia beogradú ügyvéd, telefon 1548. Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul és németül.

Itó a világhírű fogpaszta. A fog- és szájalapórása a legideálisabb szer. Kapható mindenütt.

Dr. Dragiša Leovac, nyug. agrár-reform-miniszteri osztálytanácsos ügyvédi irodát nyitott Beogradban, Terazija 32. szám alatt.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, tőlemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan haiszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkencsők stb. 2804

Grozit-bőr fedőlemezt rendeljen mindennemű épület átfedésére

Beogradi Aszfalt- és Kátrány vegytermékek Gyára
Vuka Karadžića 6. 7676

Makk Ernő és Tsaí

fa- és játékarúgyár
STARAKANIZSÁN.

Készít mindenféle fa- és esztérgályo-munkát. : Játék-árúkat. Híntalovakat tömören Gyermektolókocsokat. Képektereket. : Ház-tartási és konyhafel-szerelési tárgyakat. Harcosengy i jékaljdoncagok!!!
Nagybani eladás!

Cukrász-segéd

szaloncukor öntéshez
felvétel az unali
belépésre

Brummer Gyula
cukorka és chokoládégyár
Subotica 927

CLUB PAPIR

monopol taxával
510 korona
a Bedő trafikban
Subotica, Aleksandra u.
50 doboz vételnél 500 K
100 doboz vételnél 495 K

Káposztás-hordók

4-500 literesek, azonnal
tölthető állapotban, prima
minőségű tölgylából ju-tányosan kaphatók, kb.
150 hektoliter

JELINEK 0708
Paja Kulundžićeva ul. 4.

PÁRISI

LEGUJABB MODELLEK

TOILETTEK

PALETÓK

SZÖRMEKABÁTOK

Holzer

divatruházában

BUDAPEST, IV Kossuth Lajos-u. 9.

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SUBOTICA

6193

Strossmajerova-u.8

Nizza

szappanok

a legjobbak.

NYILTER.

Videki

Kereskedők!!

figyelmébe

Felkérem t. vevőimet, hogy a lazy beálta előtt sziveskedjenek!

Tenta, Politur, Indigóoldat-

ra vonatkozó rendeléseiket beküldeni, mert később a lazy beálta után ezen cikkeket csak saját felelősségükre lesznek szállíthatók.

Tisztelettel

Kalmár Vegyipar
Subotica.

8253

Értesítés.

Ezúton értesitem b. megrendelőimet, hogy Grád és Horváthné gyermek- és nőruhaszálon megszünt. Megrendelésekkel sziveskedjenek Bajski-put 26. szám alatt, vagy 225. számú telefon alatt felkeresni.

Subotica, 1922. nov. 11.

Tisztelettel

Grád Piroška.

Broj 97—s. o./1922.

Dražbeni oglas.

Dole poljsani kr. sudski izvršitelj sa svim dajem javnosti na znanja, da du se po odluci broj 1404/7—1920. odzackog kr. sreskog suda u korist sa Dr. Josip Sekelj zastupljenom Petra Davotova i prilikom do 14.000 kruna izvršene suru uzarcene i na 44.000 kruna ocene sledejući stvari i to: Konje, Kola, Krava pšenice i na javnoj dražba prodati.

Radi od zvanja ove dražbe po rešenju broj 1404/7—1920. odzackog kr. sreskog suda do 14.000 kruna glavnice 5% kamate od 1. jula 1920. god. sadanjeg parbenog troška od 6421 kruna 65 fil. u kući dužnika Bodana objavljujem rok na dan 17. novembra 1922. god na 11. sata prepodne satim da će du se gore navodene pokretnosti najviše obćavajućem a u nuždi i iz prećenene vrednosti prodati.

U koliko je nepokretnosti i drugi zaplenio i na njik na podmiene pravo imaju ova se dražba u mislu §. 120. zak. č. 60 od god. 1881. i u njemu ko-sist odrednje.

Odžacima 27. oktobra 1922. godine.

8172

Jovan Vaci

sudbeni izaslanik ovrsitelj.

Amerikai

vendéglőben

Pašić-utca 11.

MA ESTE 5107

BODRIČ JANCSE

kedvelt primás játszik.

Tisztelettel a vendéglős

M. FUTOŠEVIĆ

Különböző

pálinkák

20%—50%

saját földemből a

legolcsóbb napi árban

kaphatók

Schönborn Jánosnál

Vrsac 8209

Urbáni-utca 76 szám.

PATRIA

szérumtermelő

intézet

Subotica

Telefon 60.

Szállít mindennemű

szérumot

és oltóanyagot.

Díjtelen kórmegállapítás

és felvilágosítás.

7038

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-ter 12. 1. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

VARGASZTÓDOS Gyógyfürdő

ANALIZÁLT VÍZ
KÁNYÓ, FILLÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓFÜRDŐK, NYIRO-
THERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM,
KVARTILAMP, DIETETIKA ÉS
VILÁGOS KÉZELÉSEK.

ÁLLANDÓ NYRÓDOZGOSVOS.
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN
TELI KORA.

Dr. Mezey István orvosi rendelőjét megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nemi betegségek modern gyógyszerkezelése. Rendel: d. e. 8—11. és d. u. 3—5-ig. Subotica, Cara Dušana-ut. 6. (Vass Adámmal szemben.) Telefon: 695.

Dr. Kollert Benő ügyvéd irodáját I. kör. Cara Dušana-ut. 8 (Vass Adámmal szemben) helyezte át.

"PHILATELIA"

BÉLYEGKERESKEDESBEN SUBOTICA SZÉCSÉ E.

Vezsek használt lapozólv. bélyegeket. A forgalmi bélyegekből csak teljes sorokat keres, vagy egyeseket a 25 a 60 parig. Valamint 1 dináros kivételével. Külön áránlatot. 638

A Vojvodina kereskedelme és ipara

VI. Novisad

Porcellán és Majolika Gyár R.-T.

A Duna közelében kiemelkedő épülettömbje iparunk életképességének imponáló bizonyítékát szolgáltatja. Jüszoláviában egyedül a maga nemében; keletkezésének és gyors nagyobbodásának biztos alapjai Horvátország és Szerbia nyersanyagbeli gazdagsága, mely eddig kihasználatlanul hevert. Óriási porcellán-szükségletünknek már nem jelentéktelen részét képes fedezni, különösen fontosak elektrotechnikai cikkei, melyektől az iránítlan importunk folytatásának csökkentését várhatjuk. A gyár külföldi szakerők alkalmazására utján szépségű honi szakmunkást nevelt magának.

Mojsović és Társai tejkaramella- és cukorkagyára

Novisad, Temešin-ut 7.

Sürgönyeim: Karamel. — Telefon 41. A Vojvodina legmodernebbül berendezett cukorkagyára. Állandóan 70 munkással dolgozik. Gyárt mindenféle cukorkákat, amelyek minőségükben felülmúlják az SHS államában készített hasonló gyártmányokat. Különösen kiemelkedik az egyedül ő általuk gyártott tejszín-, kávé- és csokoládé-karamellák. Az egész SHS államában nagy népszerűségnek örvendenek a „Mojsović tejszínkaramellák”, amelyek híre már külföldön is elterjedt. A gyárat elsőrangú külföldi szakemberek vezetik, akiknek hosszú tapasztalata e szakmában a gyár hírnevét napról-napra növeli. A gyár helyiségei mintaszertűek, pedánsan tiszták és gáz- és villanyerőre vannak berendezve.

Wessel Első Vojvodinai Papirplasztika Műintézet

Novisad, Kr. Aleksandra 1

cég alatt a modern grafika speciális módjával, a műdombornyomással foglalkozik. Hivatalos és üzleti levelek, monogrammos levélpapírok, névjegyek, etikettek készítésével a reprodukció művészi hatását éri el. Wessel művésznő ezt az ipart elsőnek vezette be az SHS királyságban, aki plasztikus, zománczott hatású reprodukcióit a legmodernebb technikai eljárással a legelőbb teszi.

Centralna banka d. d. Zagreb novisadi fiókja

Kr. Aleksandra-ut. (Neurath-palota).

A főintézet Karlovácról tette át székhelyét Zagrebbe, hol a legszebb bankpalotában van az intézet elhelyezve. Az intézet alaptőkéje 200 millió korona. A novisadi fiók, mely 1921-ben alakult, finanszíroz kereskedelmi és ipari vállalatokat, a fennálló rendelkezések értelmében külföldi áttalásokat eszközöl. A vajdasági kereskedelmi és ipari életben jelentős szerepet játszik. A fiókot szakavatott vezetője, Víg Vilmos igazgató vezeti. Novisadon kívül a Centralna banka d. d.-nek a következő fiókjai vannak: Ivanec, Klanjec, Krapina, Maribor, Požega, Pregrada, Stubica, Varaždin, Vel. Tovošter.

Rado & Deutsch kávéárak nagykereskedése Novisad, Futaki-ut. 37.

Csak rövid ideje áll fent, de a kereskedők legnagyobb részét máris megnyerte vevőköreinek. Sajnos, még e szakmában nagyon is a külföld gyáraira vagyunk szorulva, ezt a fenti cég ügyesen oldotta meg behozatal révén.

Évek során gyűjtött tapasztalatok, miket Rado, a cég egyik főnöke, Jugoszlávia legnagyobb kávégyárában szerzett, biztos garancia arra, hogy a kereskedők csakis a legjobb anyagból készült árut kapják a fenti cégtől.

Az első novisadi szappangyár Schütz Jakab és Fia

a legnagyobb teljesítményű pipere-szappangyára az országnak. A toillet-szappanajándékokon kívül legújabbban egy különös gondnal készült mosószappanjait hozott a piacra. A „Harang-szappan”. Ez a szappan modern gépeken készül, kémiaiilag előkészített, nemestett zsíradékból, semmi szennyet nem tartalmaz és ezért üde, világos színű és teljesen szagtalan. Csak ilyen módon reméli a gyár a Vojvodinában divatos háziilag készült, jó-rossz mosószappanokat a használatból kiszorítani.

A kristályosodágyártást szintén az utóbbi hetekben elevenítette fel. Oly szépnek ezek a fehér, áttetsző kristályok, hogy még a laikusok is gyönyörűségnek találhatják bennük.

Medjuosobno Osiguravajuće Društvo u Ljubljani.

Szénforgalmi részvénytársaság fiókja

Novisad, Duna-utca

A Szénforgalmi részvénytársaság központja Ljubljában van, a novisadi fiókja azonban mint önálló üzlet működik. A szénforgalmi részvénytársaság novisadi fiókja 1922. január 1-én alakult a Szerb szövetségi bank szénosztályából s Nátlián Adolf és társa cég egyesüléséből. A fiók mint ilyen csak rövid ideje áll fent, de a jogelődjei között évtizedek, élmények, kitűnő kereskedői múlt áll. Az alapítók szénkereskedései a Vajdaság legnagyobb, legelőbb üzletei közé tartoztak. Természetesen, hogy két ilyen cég egyesüléséből csak életképes, nagy üzem származhatik. A mostani cég — a novisadi fiók — a szénbányákkal közvetlen összeköttetésben áll, a hazai bányák közül a legnagyobb szlovéniai bányák, a külföldiek közül angol, cseh és román bányák kizárólagos képviselője, úgy hogy ma az ország egyik legnagyobb ily üzletének lehet tekinteni. A vezető Nátlián Adolf igazgató szakavatottságát dicséri. A Szénforgalmi Rt. iródai a Szerb szövetségi bank duna-uccai palotájában vannak elhelyezve.

Schiff Ábrahám zsák-, ponyva-, zsinor- és textilárak-nagykereskedése fennáll már mint 30 éve; cégalapítói János Hajós Csula és Hajós Lajos. Világhírű cég, az SHS állam legrégibb és legkiterjedtebb szakkivállalata. Kiváló, energikus szakerők Budapestén és Wienben fiókokat alapítottak és Budapestén zsákgyárat. Novisadi és beográdi fiókokat felállítottak és Novisadon 60 géppel, villanyerőre berendezett zsák- és ponyva-varrodát létesítettek, mely az SHS királyságban egyedülálló. Minden méretű zsák- és ponyvarendelést 24 óra alatt elkészít és szállít országban, mint a külföldről behozott áru. Jelenleg a Nagyvilámon épül egy modern felszerelésű ponyva-impregnáló és zsák kikészítő gyár, azon kívül szervezés alatt áll tengeri kirendeltség felállítása (Hamburg, Triest), mely az exportot és importot van hivatva transzáltni.

A ponyva és zsák gyártásán kívül a Futosa-uccában levő saját házában kitűnően szortírozott külföldi, belvárosi zsinorokból nagy rakta van; fonalak, len, kender és jutában, málihevederek, kender-tümlők, gyapjú- és kender-takarók, halók, halászati cikkek, kötélárak, vízmentes munkástöltőnyökök stb. nagy választékban raktaon kaphatók. Legrégibb és legkiterjedtebb zsák- és ponyvakészítője van. Árjegyzékét kíváncsra bárkinnek küld. Használt zsákok mindent mennyiségben vesz és elad.

„Prunus” gyümölcs- és főzelék-konzervgyár Rt. Novisad.

A gyár azelőtt Kovács Bálint tulajdonosa volt; 1921-ben 5.000.000 alapítókevei részvénytársaságba alakult és a régi tulajdonos igazgatása alatt vezetett tovább.

A gyárat megnagyobbította, új és modern gépekkel felszerelve és konzerveit saját készítményű pléhdobozokban szállítja.

Készít mindenféle gyümölcs- és főzelékeket, jammeket, gellést és marmeládákat. Paradicsomkivonatot, olasz módra. Saját uborkatermelési telepe van, amely az országban a legnagyobb és az uborkát zsinai módon savanyítja.

Paradicsomkivonata az olasz gyártmánnyal a verseny fölveszi, sőt azt kiszorítja.

A gyár készítményei igen kedveltek, nagy keresletnek örvendenek nemcsak a belső, hanem a külföldön is nagy vevőkörrel rendelkezik.

Bernold Silvester redőny- és lakatosárgyára.

A gyár 1835-ben alakult. A tulajdonos szakképzettsége a kis gyár ügyemét a mai nagy gyárrá fejlesztette. Ma két hatalmas épületben van elhelyezve a gyár. Az egyik a régi, míg a másik csak tavaly épült fel annak a helyén, melyet a tűz hamvasztott el 1915-ben.

Ma 80 munkás szorgoskodik a gyárban, melynek részvényei úgy az országban mint külföldön elismertek. A háború kitörése előtt a gyár sokat szállított külföldre, ekkor munkásainak száma 100 volt. A külföldi üzlet a háború alatt szünetelt s most áll újra megszervezés alatt. A gyár már eddig is szép rendeléseket kapott Itáliából, Bulgáriából és Romániából stb.

A gyár készíti az összes lakatos-árakat, vasszerkezeteket, felvonókat, takaréktűzhelyeket, vas- és faredőnyöket. Specialista — az országban egyedülálló — műlakatos antik dolgokban.

A gyár vezette a szakmába vágó munkákat Sándor király topolai palotájában, ezen kívül Nincses külügyminiszter, Jovanovic miniszter, Pavjević beográdi alpolgármester palotáján is.

Ljubljani hitelbank novisadi fiókja.

Az ország egyik legnagyobb intézete, melynek Ljubljában most épült fel a bankpalotája 100 millió tőkével. Az intézet alaptőkéje 80 millió, tartaléktőkéje 80 millió, a betétállománya pedig 1 milliard 200 millió. Az intézet kizárólag banküzletekkel foglalkozik és ez így törzskönyvi a hazai ipart és kereskedelmet hatékonyan előmozdítja. A novisadi fiók ez év február óta áll fenn s ez idő alatt is jótékony hatással volt Novisad iparára és kereskedelmére. A fiók egyik célja a Vajdaság és Szlovénia kereskedelmének szorosabb kapcsolatba hozása, amelytérn már eddig is szép eredményeket ért el. A novisadi fiók élén Nikola János igazgató áll, kinek érdeme az, hogy a fiók rövid fennállása alatt számottevő eredményeket ért el.

Eckstein Simon pálinka- és bornagykereskedő Novisad

Alapítva 1892.

Ezelőtt Eckstein Sándorné név alatt állt fent a cég. Négy év óta a mostani tulajdonos vezetése alatt. Vevőit az áruihany idejében is a legelőbbidőben és legjobban szolgálta ki, ha úgy kellett, áldozatok árán is, és ma is minden törekvése arra irányul, hogy legelőbb és legjobban bevásárlási forrása legyen vevőinek. Kitűnő karloáci hordó- és palackborai állandóan raktaon; kitűnő szerelmi törköly és szerbiál szilvapálinkái, likörök hordóban és elegáns üvegekben. Külön detail és angró eladási osztálya van.

Szerkesztői üzenetek

P. G. B. A versei figyelemreméltóan talantumosak, de hiányzik még belőlük az a formai érettség s az a tartalmi kiegyensúlyozottság, mely zavartalanul tenné hatásukat. Az alorizmak kevésbé sikerültek. Nem pont-szerűek, hiányzik belőlük az a kihagyatottság, mely nemcsak a közléssel, hanem a közlés módjával is meglepetést okoz s ami a kiemelt mondatot alorizmává lépteti elő.

F. E. Alorizmai nem közölhetők. R. S. Nis. A szovjetkormány által mostanában közreadott Fekete Könyre az 1910 december 14-től 1912 december 19-ig történt eseményeket ismerteti. Ez az első kötet a balkán-válság anyagát öleli fel. Magyarul még nem jelent meg. L. P. Sarajevó. Az a novella már meg jelent magyarul A. novellák kötetében.

Orvos-munkatársunk üzenetei

V. L. Novisad. A Steinhach, bécsi egyetemi tanár általított módszere csakis férfiakra vonatkozik. Mint minden új felfedezést, ezt is nagy szépséggel fogadták a konzervatív orvosok, sőt mi több, a — publikum is. On részletes ismertetést kíván, sajnos, azonban a naplaj sajk ketelre csak röviden fogjuk a választ bekelni. — Steinhach eredeti kísérletét fiatalonképpen parkányokon végezte és csak véletlenül jutott kísérlet eredményével a világ érdeklődésének központjába. A pacienst egy egész könnyű pont alá vetik. Helybeli értesítések után a légvég tájékan kikeresik az u. n. vas deferens köteget és azt egyszerűen lekötik, vagy átvágják. A férfi kora színt, egy- vagy kétfoldi műtétet csinálnak. A műtét, következményében minden fantáziát felülmúl. Körülbeli két hónap múlva jelentkeznek minden késztet kizárólag a megfújdás tünetei, amely nemcsak subiectiv érzésekkel, hanem látható, kézzel fogható jelenségekkel is jár. A paciens fehér hálszálat folytatásaképpen felkote vagy barna haj nő ki, vagy a fiatalabb éveinek megfelelő színben nőnek tovább. A bőr tapintata is megváltozik: fiatalos, friss, rugékonyság s mindez egyérv növekvő potenciálal jár. Még az exact anyagcserevizsgálatok kimutatták, hogy a műtétet kiállt egyén anyagcsereje egy fiatalabb életkoru anyagcserejének felel meg. A Steinhach-féle operáció célja: az idő előtti beállt impotenciát és a korai megöregedést, gyengeséget kiközösíti és nem mint általában hiszik: kelti, elagort, pénzest, fehérhaju gavallozókat ujra élti vágó, öröklési, megkötyagosodott nosisbaszokat csinál. A nödszernek hátránya, hogy a test újjaszületésével a lelki tulajdonságok nem tartanak lépést: előnye, hogy az operáció után a szervezeten olyan endorén anyagok keletkeznek, amelyek az élet derekán gyakran fellépő rakcseset burjánzást is megakadályozzák.

B. L. né. V. Beeskerek. Az éjfajta helyesmetesezői kérdése csak levélben válaszolhatunk.

K. M. né. Nem ajánljuk.

S. Elza, Sena. 1. A szerecsika (vagy szerecsika) tulajdonképpen közönséges szublimál, tehát még. Ha a kuruzsoló-asszonynak nem áll elég kész szublimál-sal rendelkezésre, nem jön zavarrá, csinal maga. Közönséges fényhagyat vársól a patikában (ami kapható, mert nem keresztes szer), ezt feloldja salétromsavban, majd kellő konyhasó hozzáadásával teljesszr fehér folyadékot készít (higany chlorid). Ez a tulajdonképpen szerecsika. (Ezek az öreg „májók” jobban érik a kénit, mint egy kénit.) Ezt a szublimátot azután teljesszr, tojássárgájával, vagy pláne lisztpep hozzáadásával ószáldó pépes masszává kotyvasztja és drága pénzen árulja. Néha meg szappannal főzi össze. Az erős szublimát a legelőbb esetben olyan erősen felmarja az arcból, hogy később valóságos ráncos hegek maradnak vissza. 2. Ha erőlyes hámlasztó-kendőcső akar, csináltassa meg a következő pasztát: Resorcin 10. B. Naphtol 1. Sulfur praecip. 2. Zinc. oxydat 2.50 Alumen. plumiost 2.50 Vaselin 8. Este kenje fel a beteg arcbőrre.

H. I. Bacs. A kéz fájdalmas repedései ellen ajánljuk, hogy naponta többször mossa meg a kezét meleg vízben és a még nedves kezét sárga vaselin és la-nolin keverékkel erősen dörzsölje be és csak aztán szárítsa meg. Gyocirint nem használjon. Természetesen ügyezze az a kezét mindig szárazon és melegen tartani.

D. M. C.

cikkek, továbbá Aida, Maria Lucia, műselyem és különböző más gyapju kapható

FERDO SCHWARZ I DRUG
gyapjunagykereskedésben ZAGREB, Illica 45. ☎ Telefon: 256. ☎ Táviratelm: Svadrag

Ujlag mérsékelt árak! :: Nagyobb megrendelésnél tetemes árengedmény!

Tűzifa

LEGOLCSÓBBAN BESZERZHEŐ
HAJÓ ÉS WAGONTELLEN

GERBER SÖRGYÁR
STARI-BEČEJ

7810

Vadai

szarvast, őzet,
nyulat, fácánt, fog-
lyot, vadrécét stb.

minden mennyiséget minden időben VESZ
és a LEGMAGASABB ÁRAKAT FIZETI

E. VAJDA

baromfikivitel- és vadnagykereskedés ČAKOVEC Medjumurje
Táviratelm: VAJDA ČAKOVEC. — Interurbán telefonszám: 50

Pénzátutalásokat Magyarországba

és a világ összes városaiba legjutá-
nyosabban és leggyorsabban végez

Bankarsko i Trgovačko D.D.

Beograd, Poenkareova ulica 6.

Felvilágosításokkal díjmentesen szolgál.

8201

Gyökeres első osztályú ripária portálisz.
Gyökeres első osztályú fehér otelló di-
rekt termő. Gyökeres első osztályú vörös
otelló direkt termő venyige kapható:

P. KRAUSE szőlőbirtokos
Vršac. Bánát.

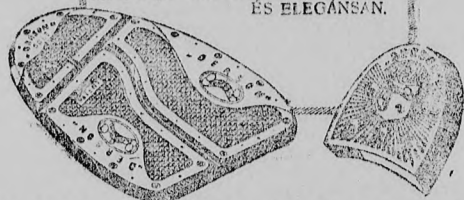
803

BERSON

GUMMISAROK

ÉS TALP

MEGÓVJA LÁBBELIÉT TARTÓSAN
ÉS ELEGÁNSAN.

Kapható minden jobb bőrkereskedésben. Nagyban:
BERSON-KAUCSUK R. T. ZAGREB, WILSON-TRG 7

Szűcsöknek nagyban nagy engedmény

Szörmeárak,

BUNDAK, BOAK, BELÉSEK

legjobb
beszerzési forrása.

Első Jugoszláv Szűcsárú üzlet

Božidar S. Mlinarević Sarajevo

fiókja SUBOTICA. Barátok temploma mellett.

Körifarönköt

3—4 m. 16—30 cm. waggontételekben jutányos árban ajánl

BALOG ÉS FEHÉR FAKERESKEDŐK

STARA KANJIZA

7225

Amerikai szabadelm.
összehajtható

ágy

Az ágy betéttel együtt
csak 700.— dinár.

Különösen alkalmas szál-
lodák, szanatoriumok, für-
dők, tanulóok, otthonok
ipari munkásságnak. Men-
den házban nélkülözhetet-
len. Amíg a készlet tart,
szétküldés egész Jugoszlá-
viára az előállító által.

Josip Brozović Zagreb
Bodakovića ul. 18.
Telefon 25—61.

PIUKOVITS JOZSEF
központi irodája Subotica. — Telefon 841.

Forgalomba hozzuk:

Kelebiai szállőgazdaságunkból: Prima faj-
borainkat hordó és waggontételekben.
Kelebiai pálinkafőzdeinkből: Eredeti törköly
seprő- és gyümölcspálinkákat.
Žednik szeszgyárunkból: Finomított (96%)
nyers és denaturált szeszünket.

Kérjen saját érdekében árajánlatot!

Asztalosmesterek és gyárosok figyelmébe!!!

Minden mennyiségű BLINDFURNIERT szállíthatok
azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és
2 m/m vastagságban 100—105, 105—135, 135—55
és 165—55 centiméter méretben, avagy a feladandó
mérések szerint. Ajánlatot szolgál

Spitzer Herman Sombor

Florján ul. 3. — Telefon 229. sz.

Olcsó hét 12—20-ig

LÖVY TESTVÉREKNÉL a raktáron lévő összes cikkek

Optálók figyelmébe.

Ingatlanforgalmi iroda közvetít földet, bérteleket, malmot, huzat, szőlőt, patkát, fűszert és egyéb üzleteket, korszműt és mindenmely ingatlant. Továbbá lakásokat, irodahelyiségeket, továbbá ingóságokat is.

Értekezésként szükséges részletesen leírni a kívánságokat és választékosan csatolni, pontos cím, jutalék 2% fizetendő szerződés megkötésekor.

ELADÓ MALOM BARANYÁBAN modern berendezés, 4 szobás átvethető lakás, 5 m. h. prima szántó, 2 m. h. prima szőlő gyümölcsös, gazdasági épületek, vasútdőlmás. Tőkebefektetésre a legalkalmasabb aranybánya. Nepi teljesítmény 150-160 mm.

1000 HOLDAS BIRTOK, melyből krb. 250 hold kitermelhető erdő, 6 szobás lakás, élő és holt felszerelés Zalanegyben, vasúti állomás. Erdő kitermelése őrsi jövedelmét hoz. Sűrűsben eladó Ara krb. 160 mill. m. K.

BÉRPALOTA A VÁROS KÖZÉPPONTJÁBAN 6 háromszobás parkettes, fürdőszobás lakással, 2 emelet, villanyos megvilágítást két percre, sűrűsben eladó. Kötőködés miatt eladó 8 mill. 500 ezer m. K.

Nagy ház Bonyhádon, áll utcai 4 szoba, 1 konyha udvarra, 5 szoba, konyha, félhold kert, nagy udvar, 1 szoba, 1 konyha azonnal átvethető. Kötőködés miatt eladó 3 millió 500 ezer m. K.

HÁZ áll kettő üzlethelyiségből, lakásból, (átvethető) 1 hold prima szőlő, nagy gyümölcsös, a város közepén, 5 mill. m. K.

FÜSZFRÜZLET MOHÁCSON 6 1/2 x 3 m. üzlethelyiség, 3 szoba, melléképületek, pince, udvar, füstölő, rakár, villany, kút, disznó, fűskamra, italmezt engedély, horkok stb. 5 1/2 mill.

KISGAZDASÁG 3 hold a ház körül, 2 szoba, konyha, melléképületek, istálló, fűs er, külön kis épület nyári konházal, füstölő, itató, disznó, 250 db nemes gyümölcsfa, 3 1/2 mill. m. Péc mellett.

BIRTOK a HÁZ Nagyváradon, 4 szoba, gazdasági épülete, 40 k. hold prima föld, 35 h. szántó, 1 1/2 h. szőlő többi legelő, élő, holt.

32 K. HOLD SZÁNTÓ bérbe adandó, Pécsből 3 km.-re. Holdanként 2 1/2 mm. gabona.

SUBOTICÁN SAROKHÁZ 5 szoba az utcára, 1 az udvarra, melléképületek, műhelyek stb. 300 ezer dinár. Bajski puti

HÁZ 3 utcai szoba, 1 nagy üzlethelyiség (fűszer stb. italmezt, istálló, udvar, lucernás, lakás átvethető, esetleg butor is. Csantavirén,

FÖLD 11 1/2 ne prima föld Adin, jelenleg 1 évi bérben. Rendelkezésre áll Baranyában több kisebb-nagyobb ház, szőlő villákkal és annélkül 1 milliótól 10 millióig.

PÉCS MEGYÉBEN 8 kat. hold prima szőlő krb. 800 gyümölcsfa, 6 szobás modern lakás, 7 tőeres nyers-olajmalmos malom, több műhely, cseklakások, hízalán, 4 kút, istálló, Vasúti állomás, 300 - 6 lerakódó terület. Konzervgyárnak alkalmas. 1,000,000 dinár.

MODERN VILLA a város legszebb helyén, villanyos megvilágító, 4 szoba, nagy előszob, konyha, fűskamra, mosókonyha, fürdőszoba, esedőszoba, parkett, villanyvilágítás, gardrós, padlás, cseréptető. 125 e-er dinár. (Pécs) Lakás egy éven belül átvethető.

VÁLASZÉRDEKLŐKNEK patkát keresek; 200-300 m. h. birtokot keresek azonnal beköltözködhető házat 800 ezerért 3 szoba stb. árban nem kapni, házat orvosnak keresek bővebb leírást kérek, 1 esetleg 1 1/2 millióért kisebb házat vagy szőlőt kapni. 404 m. hold elkel, házcsere Csantavir híreltem.

DECLÉVA ENDRE

8032 PÉCS, Siklósi-u. 21. — Telefon 77-94.

50 százalékos díjmentséklés

utlevélek láttamozásánál, valamint eljárásoknál minden beogradi hatóságnál.

Mindenmely utazási felvilágosítás díjmentes.

HABARA

társaság utazási osztálya
BEOGRAD, Oika Ljubina ul. 7.

Közelebbi felvilágosításokkal szolgálnak:

Subotica: Szmatana Lejos Pašičeva

ulica 2. Telefon 1-31, 75.

Sombor: Jov. Gerner Aleksandrova

ulica 5. Telefon sz. 1-69.

Novisad: HABARA Aleksandrova

ulica 7. Telefon sz. 3-97.

Fűgépészt

keres 4 vagonos vidéki gőzmalom azonnali vagy későbbi belépés e. Elsőrendű szakemberek hosszabb üzemi (lehetőleg malom) gyakorlatlalt részletes ajánlatot „G. H.” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

8143

Rejtvény.

A helyesen megjelölt közölt rejtvény he'yes sorsolunk ki.

Mult vasárnap számunkban közölt rejtvény he'yes megjelölése:

FASCISTA

Helyesen fejtették meg 184-en. A kiizott könyvjutalmakat elnyerték:

Császár Géza és Feleke Tivadar „Baranya” című művét elnyerte: Novisadi Katolikus Kör.

Radó Imre „Riport”-ját: Freund László Subotica, Bakos György Temerin.

Gyóni Géza „Lenyel mezőkön”: Palásti Mihály Csarog, Schumacher Elekka servenka.

H. G. Wels „Csillag”: Dus Sándor Novisad, Arany Sándor Subotica.

Zintz József „A jövő valútája: Jaczkó István Subotica.

Pöstyéni iszap

olcsón és kellemesen gyógyít

köszvényét, reumát és isíjást

és ép ezért egy házban se szabad hiányozni.

Kapható kockákban minden gyógyszerárban és

drogeriában

Főlerakat:

„UNION” drogérija

Beograd, Rajičeva ul. 27.

A legkellemesebb tartózkodási hely

PÖSTYÉN GÖGYFÜRDŐ

Felvilágosítással szolgál S. Mojalović

Dečanska ul. 3. — Telefon 16-98.

Friss töltésű

Salvator vizet

ajánl eredeti árak mellett

Commercia D. D. Subotica

August Schultes Salvatorforrás-vállalat

vojvodinai képviselete és raktára.

8077

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Karácsonyfa

disz nagy

választékban

kapható

Reich és

Friedmann

cégnél

Novi-Vrba.

Szolid és versenyképes árak.

Brača M. Jakovljević

Beograd, Knez Mihajlova ul. 26.

A Prometna Banka palotájában.

Telefon 15-20.

Ujonnan alakított konfekció osztály.

Ajánl nők és gyermekek részére a legmodernebb, legszebb és legizlésebb kivitelben: szövethabókat, szőrmegallér, plüss- és szőrmeköpenyeket, szövet, serzs és selgem báli ruhákat, selgem és etamin bluzokat, leány- és fia ruhácskákat és sapkákat, mindenmely trikolórut.

Szolid és versenyképes árak.

A kiszolgáló személyzet magyarul is beszél.

Elcserélném

modern 3 szobás lakásomat

4-5 szobás lakásért esetleg lépést fizetek.

Ügynökök díjaztatnak.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Figyelem!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy sikerült megnyernem hölgyfodrász szalonom részére egy kiváló munkaezt, ki Bécsben szakés elsőrendű üzletekben asszisztált.

Több világváros: Drezda, München, Karlsbad, Wien versenykiállításain elismerő oklevelekkel, ezüst és arany érmekkel lett kitüntetve.

Kérem a t. hölgyközönség szíves érdeklődését.

E célból, hogy minden hölgynek alkalma legyen művészi munkánkról meggyőződni, a mai naptól fogva hölgyfodrászati szalonomban végzett munkánknál az árakat leszállítottam.

Kiváló tisztelettel! **MITTLER GYULA**

illatszerész.

Fodrászok

legelőcsőbb bevásárlási forrás

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és illatszerek nagy raktára

Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

Idegenek találkozó helye!

LANDOVICS

volt

„BAČKA“ VENDÉGLŐJE,ahol jó és izletes ebédet kaphat 8-50 din.-ért.
Zóna 2 dinár. Egyszer egy héten malac-
pecsenye. 0314**PONYVA**

24 óra alatt

elkészít

hármily nagyságu

ponyvát.

javítás és varrás.

BECK ÉS TÁRSA

zsineg, zsák- és ponyvakereskedő.

SUBOTICA, (CSIRKEPIAC) TELEFON 412.

Hangszeripar**Machnitz S. Subotica**

Ivana Antunovića ul. Reichl palota mellett.

Az iskolai idényrefelhívom a t. szülők figyelmét
elsőrendű külföldi gyártmányu**VONÓ és fuvó hangszerekre**

Javítások szakemberen eszközölhetnek! 0743

FAGYAPOT-ot

készít és azonnal szállít

„GRADIVO“ kereskedelmi társa-
ság Telefon 5-55.

ZAGREB, Bogovićeve ulica 3.

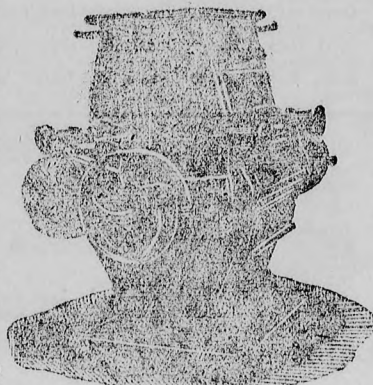
Hengerszék, tarárok, gabona-
hámozógépek, malomkövek, trans-
missió-tengelyek, gyűrűskenősű
csapágyak, svájci szítaselyem,
kenderheverde, felvonóserlegek,**szívógáz- és****benzinmotorok,**

esztergapadok, gyors- és kovácsfurógépek

fuvók, tábori tüzhelyek, mindennemű kéziszerszámok KAPHATOK

Erdős Henrik és Társa

cégnél NOVISAD.

**„JE-KA“
TEA**a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“csokoládét és csokoládékülön-
legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb

csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.Kérjen mindenütt „JE-KA“ deser-
tet!**Jadransko Osiguravajuće Društvo****ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT**Alapítástól
1838-ban.Alapítók és tartalékok:
252.000,000 Lira.**Vállal:** tűz, élet, baleset, betörés,
üveg jég, szállítmány, szava-
tossági, értékküldemény és egyéb ágaza-
tokban biztosításokat

mérsékelt díjak és előnyös feltételek

mellett. — Fejlesztéssel szolgál a Felső-
bácskai vezérigazgatóság Suboticán, Jela-
sićeva ul. 5. szám, I. emelet, volt Váli féle
ház. Telefon 393.**Kérjük** tisztelt üzletfeleinket hasonló
hangzásu biztosító társula-
tokra való tekintettel megtevesztés elkerü-
lése végett cégünkre ügyelni, mely szó-
szerint a következő:**ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT.**Helyi képviselők és üzletszerzők felvétel-
nek a subotici vezérigazgatóságnál.**BECK JENŐ****KÖTŐ- ÉS SZÖVŐ ÜZEME**

Üzlet: Pašićeva-ulica 8.

Üzem: Pašićeva-ulica 10.

Gőzfürdő mellett.

Saját készítményű**kötött áru**általánosan elismertek
és a legjobbak.**Mérték utáni rendelések
elfogadtatnak.****Gyapju-fonál eladás.****Értesitem a t. közönséget, hogy
prágai füstölt árukat**a híres BOGUMIL BILY cég
gyártmányait árusítom.**V. STOŠIĆ, BUFFET**

Subotica — Városháza.

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára.**Részletfizetési osztály.**

Keszler Péter

nád- és kosáráru-gyár
Apatin.

Kerti bútorok, kosarak, gyermek-
kocsik és nád bútorkészletek.

Szállítás az ország minden
részére és a külföldre is.

Dr. ANDREJEVICS ANDRA

fogorvos és speciálista megkezdte működését.

Végez mindennemű
plombálást

u. m. ezüst, arany, platina, porcellán, kovácsolt-
és öntött aranyból.

Foghuzás

eszközöl helyi és általános érzéstelenítéssel.

Specialista aranykoronákban,
hidakban, Richmond koronákban
és más arany munkákban.

Készít mindennemű

kaucsuk állkapocs és műfogakat
és végez mindennemű
operációt.

Ferdén beállított fogakat kiegyenesíti.

Fogászati laboratóriumában végez fogorvosok ré-
szére, kik saját laboratóriummal nem rendelkeznek,
mindennemű technikai munkát a legújatnyosabb áron.
A technikai munkát Alesch Hugó ur, a bécsi egye-
temi fogászati klinika (Weiser-tanár) volt főnöke végzi.

Rendel. d. e. 9-12 és d. u. 3-5.

Subotica.

Park Kraja Petra 7. szám, az emeleten.
(Velt Reichl palota) 8235 Telefon 4-52.

Első

magánjáró cséplőgarnitúra 25 P. S. Lanz-
gyártmányu, 1918-ban épült, 60" cséplővel
Garet-Smith gyártmányu, 1915-ben épült.

Cseh és Gáspár

Murska-Subota. Prekomurje S. H. S.

Nehéz muraközi

igás lovak

4-6 éves 160-170 cm.
magas, garantált, egész-
séges, 6-8 hónapos elvá-
asztott csikók kanca és
mén, jutányos áron

beszerezhetők.

JULIO HOFFMANN

Čakovec, Medjimurje
Int. Tel. 31. 7842

Vadászok!

Vadászfegyver és vadászlőszer
szükségletüket legolcsóbban

BATA V. FIA

Subotica, Aleksandrova u. 7.

vadászfegyver és vadászlőszer

nagykereskedésében szerezhetik be.

JANSEN FILS BELGA FEGYVERGYÁR
gyártmányainak eladása jótállás mellett.

Nagy raktár Bayard Ogris és Sauer
fegyverekben.

ANGOL ÉS NÉMET PATRONOK.

Tessék próbavásárlást tenni.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Fegyverek javítása jótállás mellett.

Állatokat preparálunk.

Árjegyzék ingyen.

S. H. S. K. P. LŐPORELADÁS.

7940

Elsőrangú tőkebefektetés

Nagyvárosban vasut mellett nagyforgalmu állan-
dóan üzemben lévő, modern iparvállalat (malom)
5-70.000 dináros hosszabb lejáratu kölcsönt
keres, eselleg árusítás formájában. Minden tekin-
tetben legmesszebbmenő biztosítékot nyújt. Ki-
vánságra első helyen befizethető. A gyártelen
értéke 2 millió dinár. — Megkeresések „Export”
jelzésre a lap kiadójába küldendők. 8221.

Hivatalnok

eselleg kezdő, helybeli részvénytársá-
ságnál felvétetik. Részletes ajánlato-
kat „Nyelvetudás” jelige alatt a ki-
adóhivatal továbbít. 7582

Viseljén
sok előnye
m i e t t
PALMA

kaucsuk cipő-
sarkot és cipő-
talpat

LJUBICA

CIPŐKRÉM

a legjobb a világon. — Gyártja:

H. SPIRIK,

FABRIK CHEMISCHER PRODUKTE
APATIN 6.

Muraközi

igás tenyészkancák,
tenyészmének és
választott csikók

ezidőzerint méltányos árban kaphatók.
Közébbi felvilágosítással szívesen szolgálok:

E. VAJDA

ČAKOVEC, Medjimurje. Jugoszlavija.

Sürgőnycim: Vajda Čakovec,
Interurban telefon: 59.

APNEUS
tömörgumi
teherautók
részére

MICHELIN
R. JURZA

CABLÉ
automobil kellékek
minden nagyságban
raktáron.

Nikolićeva ulica 9.
Telefon 27-80.

SCHMOLKA

Szobakályhakat

Előrendő fa- és szénfűtésre lemez-

küpernyel és chomottebetéttel

A) fűtőképesség 180 köbméter

B) 120

C) 80

karzattal és főzőkarikákkal

D) 50

karzattal és főzőkarikákkal

Gyárt:

„IRIS“

FÉM- ÉS PLÉHÁRUPAR

Ing. Faith Ferenc

NOVISAD

Állandó nagy raktár.

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ABRAHÁM

zsák, ponyva- és zsinag nagykereskedő és kölcsönző

intézet

NOVISAD, FUTARI-UTCZA 26.

Telefon. 403. Fiókok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt lufuszákok minden méreletben. — Szalmazsákok nagyban Luf- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes ponyvák vargón, kocsi- és cséplőgéphez. Ponyvaszövetek, juta hessianok, Kender- és lenfonalak, Kenderzsinegek, minden vastagságban, Cérnak, Kőve- és szőlőfűzők, Malom- és kárpitos hevederek, Lópokróc- és takarók, Vízmentes munkafűző nyok és kárpitok, Hálók- és halászati cikkek, Kötőanyag minden minőségben, Papirzsinegek. Kérjen árajánlatot. 7634

Garantált és szakemberek által kipróbált

40%

fűtőanyagmegtakarítás, szabaddalmazott és bármely kályhához, sparherdhez alkalmazható

„STEDISA“

készülékkel.

Központi iroda Novisad,

Kralja Petra ul. 11.

Képviselek keresztnak.

Irországi folytonéő KÁLYHÁK

Melegítő és főző TŰZHELYEK

fa és szén fűtésre, chomottebetéttel, különféle nagyságban 80-550 m³ fűtőerővel. **Tűzifőanyag megtakarító készülék**, az egész termék tökéletes kihasználása és a kályha kihasználásának meg-
hosszítására a Frank'sche Eisenwerke Adolphshütte Niederscheld cég képviselője és gyári lerakata: Oehler Blattmann lerakatainál

A. Maier tulajdonosnál
Novisad, Temerini-u. 16.

PHILIP & BERGER

gyarmat-, festék- és anyagkereskedése

(Azeltől Gross Etelka)

Novisad, Zrinyi Péter-u. (Előtte kávéház mellett.)

Ajánlja céget mindennemű szakmába vágó áruk beszerzéséhez.

A legolcsóbb napi áron szigoruan szolid kiszolgálás.

Egy szorgalmas segéd (euroszista) több évi praksissal és 2 tanonc szennél felvételük.

8299

Minden

ajtó megnyílik Ön előtt, ha cipője „Dedy“ amerikai minőségű terpentines cipőkrémmel van tisztítva.

Mindenütt kapható!

Depot:

Prva Jugoslov. Kemica Fabrika Novisad.

80 HP Compound kondenzátoros

STABIL GŐZGÉP

Tschbein kazánmal

eladó.

Schranz és Rödiger gyártmány, üzemben megtekinthető DIETRICH ADÁM gőzmalomában Čurug

Ke esek egy jókarban levő használt 80-100 HP

Diesel vagy szivógázmotort megvételre.

Ajánlatokat kér DIETRICH ADÁM ČURUG (Bácska.)

Négyjáratu gőzmalom

lakóházzal Temerinben más vállalkozás miatt

rögtön eladó.

Értekezni lehet a tulajdonosnál:

DIETRICH ADÁM ČURUG (Bácska.)

KÖNNYŰ ÖNNEK

elegánsnak és hódítóknak lenni, ha öltönyt, raglánját, felöltőjét, télikabátját stb.

KULIK IZSÓ

uridivat szabónál rendel!

NOVISAD, Ustavka (Alkotmány) ul. 11.

Saját nagyválasztéku belés- és szövetraktár.

Olcsó árak!

Legjobb hivat!

mindenfélé ipari célokra az elismert legjobb szénbányákból, u. m.:

Petrozsény-Vulkány-Lupény

és

aknaszenet

szállit

BEOGRADSKA KOMMISSIONA BANKA, BEOGRAD, Karadjordjeva ul. 12.

Távíratí cím: „KOMMISSION“. Telefon 12-26, 19-23 és 18-98.

Hirdetéseket a világ összes lapjai részére felveszek!

Időt,
pénzt és
fáradtságot
takarít meg, ha hirdetését hoz-
zám beküldi.

„Fuchs“

Nemzetközi hírlap és hirdetési
vállalat

Novisad, Kralj Petar ulica 13.

**Faredőnyök
Vasredőnyök
Műlakatos és
Épület lakatosáru gyár**

Bernold Szilveszter, Novisad.

Alapítotott 1885.

Telefon: 234.

Reichenbergi

**Palmastonok, Moskovok, Doublék,
Velourok és öltönyszövetek gyári
árakon, igen nagy választékban**

kaphatók

Wiegenfeld Jenő cégnél Novisad.

Kizárólag nagyban!

**„MUNDUS“
SZALLITÁSI VÁLLALAT**

Novisad, Jevrejska-ul. 13.

Telefon szám 126.

**Nemzetközi és helyi szállítás,
beraktározás, vámolás,
monopol söraktár.**

BERGER GYULA

konfekció és kézimunkavállalata, Novisad, Pašičeva (Szűcs) u. 11

KÉSZIT: Divat, tányér, bőr és parasztsapkákat,
Uri és munkásehérműt. Gyermekruhák, cskák,
főkötőket és kölényeket. Női kötőket, kloté
és kretonból. Női pruszlik és minden mino-
ségi fehérnemű. Söröket és ágyterítőket.

A legolcsóbb napi áron!

8035

Nem csak a

Legjobb Pipereszappant

uj fajta vegytisztja

„Harang“ mosószappant

hanem ragyogó

Kristálysódát

is gyárt és

legolcsóbban szállít az

Első Novisadi Szappangyár

Schützer Jakab és Fia

Novisad.

„PRUNUS“

**GYÜMÖLCS és FŐZELÉK KONZERV-
GYÁR R.-T. NOVISAD**

Sürgőnycim: „PRUNUS“, Novisad. Telefon: iroda 84, gyár 294.

Ajánlja legjobb minőségű gyártmányait:

gyümölcs-befőtt,
főzelék- és paradicsom-konzerveket,
angol módra készített jameket,
gelée marmeladét,
gyümölcs-sajtot, szilvaizt,
znaimi módra készített uborkát
és pfefferonit,
paprikát (babura), savanyított káposztát.

Gyárunk különlegessége:

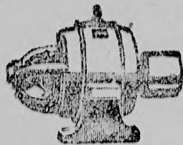
„PAPRIKOVÁCS“

ételizesítő, mely leveshez, főzelékhez felhasználva, azok-
nak kitűnő ízt ad. A piros paprikát teljesen pótolja,
mustár helyett hideg ételekhez, vajhoz, felvágotthoz,
kolbászfélékhez használható.

Kívánatra mintát küldünk!

Kérjen árjegyzéket!

ELEKTROMOTOROK, DYNAMOK

villamos kézi és asztali furógépek, főzőedények, ventilátorok, zseblámpák, villamos vasalók, továbbá fa- és fémmegmunkáló gépek és egyéb műszaki cikkek a legjutányosabban szerezhetők be

KRAUSZ MIKLÓS

műszaki iroda és kereskedésében NOVISAD

Jevrejska ul. 22. — Telefon 325.

Vállalok megbízást üzemek- és gépek eladására. Kiegyezett motorok és dynamók javítását vállalom.

ECKSTEIN SIMON

pálinka- és bornagykereskedő

NOVISAD

*Legolcsóbb bevásárlási forrás
pálinka, likőr, rum, hordó- és
palackborokban. Lerakat Ma-
tejić i Drugovi ürmös- és pa-
lackboraiban.*

Ljubljana Hitelbank

Novisadi fiókja

Telefon szám 57.

Telefon szám 57.

Elfogad betéteket

legmagasabb kamatoztatás mellett.

Végez átutalásokat

külföld és belföld

összes bankhelyeire gyorsan és kulánsan.

Finanszíroz

kereskedőket és iparvállalatokat.

Közvetít

díjmentesen devizakérvényeket a Narodna Banknál működő devizabizottságnál.

NAGYBANI RAKTÁR

mindenfajta szövetekben, selymekben, különféle kendőkben, Angol, francia vásznak, sifonok.

Kizárólagos gyári lerakat

Wes J. Felzmánn-féle zefirekből

Löwy Mátyás

cégnei

NOVISAD, Trg Oslobođena

FUCHS JÓZSEF egészségügyi berendezések műszaki vállalkozója
NOVISAD Péter király-(Fő) utca 13.

TERVEZ ÉS KÉSZÍT:

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás, melegvíztermelés, angol kőzet, szivattyú, szűrő és biológiai házi szennyvíz-derítő berendezéseket. —

Javítások és átalakítások.

Modern fürdőberendezések.

Chamot liszt,
Chamot téglá
Fazekas áruk,
Cserép kályhák
nagy raktára
STEINER ADOLF Novisad
Futaki utca 42.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZKEKET

tapetákat és mindennemű temetkezési cikkeket gyári áron ajánl:

„PAX“

temetkezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

**Verseci borkülönleges-
ségek pincéje Novisad,**
**az Uprava Fondova palotájá-
ban Njegoševa ulica 3. alatt
megnyit.**

Malmot vennék

1½—4 vagonost. Részletes ajánlatokat: telek, épület, melléképület nagysága, feldolgozása, mily gépekből áll.

Heip Gyula, Crvenka.

Kocsilámpák

kocsivasalások, csavarok, sátorbőr, műbőr, viaszos vászon, tapéta, pozító, szőnyeg, gumikerekek és mindennemű kocsialkatrész legolcsóbb napi áron

LÜTZE ÁGOST

kocsialkatrészek áruházában

NOVISAD, Carinska ulica 10.
(a vámvizsgáló közelében).

Elfogad

gazdasági gépek
javítását,
lokomobilok magán-
járóvá,
benzinmotorok szívó-
gázra való
átalakítását,
ártézi-kut szabad-
kifolyásra vagy
szivattyúra való
furását,
céplőgarnitúrákat,
külön céplőket
és lokomobilokat.

Vesz, szavatossággal
elad és becsérel.

VADÓCZ KÁROLY
géplakatos, Topola.

Strafkocsi

2500 kgr. hordképességű, teljesen új, fűderes, eladó **Zentai Béla** vaskereskedőnél **Senta**. — Ár 6500 dinár. 8. 83

CSAVAR ANYÁK

minden méretben kaphatók. Na ybani vételnél érkezőmév. **Hamburgi gőz műhely Subotica**
Szeredinski p. t. 115.
Telefon 5-66. 8147